

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanoves i Maristany

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 22 de juny del 1933

SUMARI

A les cinc i dotze minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

Lectura de l'acta de la sessió anterior.

Els senyors Simó i Andreu fan constar el seu vot favorable a l'elecció dels senyors Joan Casanoves i Maristany i J. Serra i Hünter pels càrrecs de President i Vice-president primer de la Cambra, respectivament.

Es aprova l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Vidal i Guardiola, al senyor Conseller de Cultura, sobre el suposat tancament d'una Escola nacional a Prat de Llobregat.

Precs del senyor Simó i Bofarull, als senyors Consellers de Treball i Obres Públiques i d'Agricultura i Economia, referents a l'estat de les estacions ferroviàries de Calafell i Sant Vicenç de Calders i en defensa del mercat de l'avellana.

Prec del senyor Andreu, al senyor Conseller d'Agricultura i Economia, en relació a l'exportació de vins als Estats Units.

Intervé, amb motiu d'aquest prec, l'honorable senyor Conseller Primer, les manifestacions del qual agraeix el senyor Andreu.

El senyor Carreres i Artau s'adhereix al prec del senyor Simó en defensa del mercat de l'avellana.

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei referent a la cooperació a l'homenatge a Francesc Layret.

Manifestacions del senyor Cerezo, de la Comissió.

Els senyors Duran i Ventosa, Comorera i Lloret expliquen els punts de vista de llurs respectives Minories.

Intervenció de l'honorable senyor Conseller Primer.

Rectificacions dels senyors Duran i Ventosa i Conseller Primer.

En votació nominal és aprovat el dictamen per 38 vots a favor i 14 en contra.

Continuació de la interpel·lació sobre política municipal del Govern de la Generalitat.

Intervenien els senyors Viadiu, Vidal i Guardiola i Espanya.

Se suspèn el debat.

Continuació de la interpel·lació sobre el traspass de serveis del Notariat.

Intervenció del senyor Ventosa i Calvell i resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de divendres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de nou i set minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i dotze minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller Primer.

Es dona lectura a l'acta de la sessió anterior.

Els senyors Simó i Andreu fan constar llur vot favorable a l'elecció dels senyors Joan Casanoves i Maristany i Jaume Serra i Hünter pels càrrecs de President i Vice-president primer de la Cambra, respectivament, elecció que tingué lloc en la sessió d'abans d'ahir.

Es aprovada l'acta llegida anteriorment.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

El suposat tancament d'una Escola nacional a Prat de Llobregat

El Sr. PRESIDENT: El senyor Vidal i Guardiola té la paraula.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyors Diputats: En absència del senyor Conseller de Cultura, preguem a la Presidència que tingui la bondat de trametre-li el prec que em permeto formular, en el sentit d'averiguar si és cert el que se m'ha dit respecte del tancament d'una Escola nacional al veí poble de Prat de Llobregat.

Segons se m'ha dit, el mestre que regentava aquesta Escola ha estat ascendit i, en ésser ascendit, ha estat destinat a un dels Grups de Barcelona, si no m'equivoco al Grup del carrer de Casp, instal·lat en l'edifici que abans ocupava la Companyia de Jesús. Aquest mestre, en ésser ascendit, es va despedir de l'Ajuntament de Prat de Llobregat, molt correctament, avisant la seva futura i definitiva absència amb vint-i-quatre hores d'anticipació. Ha estat destinat, com dic, al Grup del carrer de Casp de la nostra ciutat; i l'Escola que ell regentava a Prat de Llobregat, des de que ell es va despedir del poble, ha estat tancada, i els nens que hi assistien es troben en l'actualitat sense mestre i sense rebre ensenyament.

Això no tindria més que un caràcter simptomàtic de què aquestes coses no s'atenen amb la seriositat deguda si no estigués en relació — així jo ho suposo, i per aclarir-ho bé formulo aquest prec al senyor Conseller de Cultura, per l'amable conducta de la Mesa —, si no estigués en relació, dic, amb el problema que se'ns planteja i se'ns plantejarà molt més agudament en el curs de pocs mesos, amb la substitució de l'ensenyança en tots aquells col·legis que estaven a càrrec de les ordres religioses. Nosaltres creiem que no està bé fer, com es diu vulgarment, despullar un sant per a vestir-ne un altre; i si es vol substituir un servei d'ensenyament que es pres-

tava bé i a satisfacció dels pares dels nens que rebien ensenyament, que es faci, però que no sigui a costa de la cultura dels nens, que no tenen mitjans de defensa, i que, com ara ha succeït, si es tanca una escola, que els nens no es quedin al carrer.

I acabem preguntant novament a la Mesa que tingui l'amabilitat de transmetre aquest prec al senyor Conseller de Cultura, per a averiguar si és cert o no és cert el que diem, i en el cas de què sigui cert, posar cura en què la correcció vingui el més prompte possible.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa transmetrà amb la major urgència i gust el prec que acaba de formular el senyor Vidal i Guardiola, al senyor Conseller de Cultura.

L'estat de les estacions ferroviàries de Calafell i Sant Vicenç de Calders

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Simó té la paraula.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Dues paraules, per a adreçar un prec al senyor Conseller d'Obres Públiques i altre al senyor Conseller d'Agricultura i Economia, preguntant al mateix temps a la Mesa que els transmeti als esmentats senyors Consellers.

L'any passat vàrem fer gestions prop del Director de la Companyia de M. S. A. perquè es fes la deguda instal·lació elèctrica a l'estació de Calafell. Aquesta estació és una de les més importants dels tros de via de l'ex-província de Tarragona entre Reus i Vilanova, perquè serveix de punt d'embarc de la major part dels veïns de Vendrell, que utilitzen la línia de comunicació més ràpida entre Barcelona i Madrid. En relació a aquests serveis ferroviaris, hi ha un servei d'autoòmnibus i, a més, a l'istiu el moviment s'intensifica, perquè cada any la colònia estiuenca dona un contingent més gran. Ja estava acordada la instal·lació elèctrica; ja s'havia fet un pressupost; ja estava tot preparat. Però es va operar una mena de miracle, fins al punt que gairebé hauríem de començar a creure en els miracles; i tot quant en aquest sentit estava destinat per a instal·lar-se en l'estació de Calafell, es va instal·lar en l'estació de Cubelles, degut, segons es diu, al fet que un xalet havia canviat de propietari. En aquest fet, segons sembla, radica el miracle, radica el que la instal·lació projectada per a l'estació de Calafell s'apliqués a l'estació de Cubelles. Jo he tingut la satisfacció de constatar com la Companyia — així m'ho va dir el senyor Maristany — havia acordat fer l'estació a Calafell, i he pogut comprovar com s'havia ja fet el pressupost i s'havien pres mesures. Però el projecte va quedar sense realització pel que es refereix a l'estació de Calafell. I ara, arribat l'estiu, s'intensifica el tràfic en aquesta estació, que és tan

important com la de Sitges; i degut a l'escassa lluminositat dels arcaics llums de petroli, que és l'única instal·lació luminosa d'aquella estació, ja han ocorregut desgràcies.

I ara que parlem de ferrocarrils, el senyor Conseller d'Obres Públiques s'apuntarà altre èxit si interessa de la pròpia Companyia de M. S. A. que es variï, que es modifiqui, en consideració a les condicions higièniques dels que prenen bitllet, l'actual instal·lació de l'estació de Sant Vicenç de Calders. Sant Vicenç de Calders és una estació d'un tràfec formidable, no s'hi pot anar a peu; o s'ha de caure des d'un avió (*Rialles*.) o s'ha de passar un risc que no el compensa el segur, perquè la temeritat està precisament en prendre bitllet i el segur no és un fet fins que hom té pres el bitllet. (*Rialles*.) Jo mateix he hagut de passar per sota de tres trens de càrrega, un d'ells en moviment, per a poder anar a l'estació. (*Rialles*.) Hi ha un petit camí veïnal que acaba a mig quilòmetre de l'estació i un altre a 1 quilòmetre, i s'han de travessar les vies amb un risc imminent. Pel que es veu, la Companyia no va pensar que als pobles dels voltants han de travessar aquestes zones amb tants grans perills. Seria convenient que fessin unes passarelles; no hi ha pas necessitat que siguin com les projectades per als enllaços ferroviaris, sinó tan sols que garanteixin la tranquil·litat i la seguretat personal, ja que no l'estètica. Ens contentaríem amb unes passarelles de fustes velles.

En defensa del mercat de l'avellana

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: I ara, un prec al senyor Conseller d'Agricultura. Es tracta d'un fenomen que jo he observat i que sens dubte no haurà passat desapercebut per cap dels senyors Diputats. Hi ha unes comarques catalanes, la riquesa principalment de les quals és la collita de l'avellana. Els preus de l'avellana depenen, no solament de com es doni la collita aquí i dels contingents i altres dificultats internacionals que també influeixen, sinó també del mercat de Turquia, i jo no he sentit dir a cap comerciant — no parlo dels especuladors — ni a cap gran agricultor ni home que s'interessi per aquests problemes, que tinguem a Turquia cap mitjà d'informació sobre la collita de les avellanes a aquell país.

Es aquesta una qüestió de prou importància perquè el senyor Conseller d'Agricultura estimuli a qui sigui precís per tal que influeixi en el sentit que a Turquia, de la mateixa manera que ja hi és a Cete, hi tinguem un delegat oficial o oficis que ens tinguin al corrent de les variants en la collita de l'avellana per tal d'evitar sorpreses i potser una sèrie de guanys, que avui amb la lliure competència potser no hi hagi res a dir, però que podrien redundar en benefici dels propis agricultors.

El Sr. TRIES DE BES: Es obligació dels consols, això.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ja sé qui ha consols, però...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà els precés del senyor Simó i Bofarull als Consellers respectius.

Per a l'exportació de vins als Estats Units

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Andreu.

El Sr. ANDREU: Senyors Diputats: Jo he de reiterar, en part, en un altre aspecte, el que ha demanat el senyor Simó i Bofarull al senyor Conseller d'Agricultura i Economia. Aquests dies, senyors Diputats, hauran llegit a la premsa telegrams vinguts de l'estranger en els quals es parla de les campanyes que estan fent les Comissions comercials francesa i italiana als Estats Units preparant el futur mercat d'exportació dels vins. Aquests telegrams, que vénen de l'estranger, parlant d'això, fan notar que Espanya, país exportador de vins, no ha enviat ningú als Estats Units i posan de manifest que Espanya no hi intervé. Com que nosaltres representem una comarca agrícola, i una de les ex-províncies de Catalunya on més intensa és l'exportació de vins, desitjaria que la Mesa trametés un prec al Conseller d'Agricultura per tal que s'interessi per a veure si l'Estat espanyol, per mitjà dels consols o de les Delegacions comercials, ha enviat allà qui es preocupi d'aquest problema que tanta importància té; en cas que per l'Estat espanyol no es prenguessin les mesures necessàries, es veïés si, juntant els esforços de tots els Sindicats exportadors de vins, és possible que la Generalitat, si no oficialment, perquè l'Estatut no li ho consent, almenys oficiosament, pugui enviar agents comercials als Estats Units per tal de preparar un mercat de vins perquè Catalunya tingui obert un altre camí per als seus vins, amb la qual cosa en resultarien beneficiats els interessos de la nostra terra.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Sense voler interferir-me en el prec que ha fet el meu estimat amic senyor Andreu i que la Mesa trametrà al senyor Conseller d'Economia, he de donar al senyor Andreu unes explicacions sobre el punt del qual ell parlava i al mateix temps per a donar aquestes explicacions a tots els vinicultors de Catalunya, per tal de posar en coneixement d'ell i de la Cambra les dades que jo pugui saber sobre aquest particular.

Quan es començà a rumorejar la possibilitat que els Estats Units abolissin la Llei seca, fa més d'un any, llavors ja el Govern espanyol es va preocupar de donar els primers passos i de fer els treballs preparatoris sobre les possibilitats que poguessin tenir els nostres vins als Estats Units. Precisament, un dels agregats comercials més joves i de més empena, fill de Barcelona, és en Joan Terrassa, agregat comercial d'Espanya als Estats Units. Se li va encarregar que fes aquest estudi preparatori i jo puc assegurar, per haver tin-

gut ocasió d'estudiar els treballs que ha produït, que tots els estudis que ha fet l'amic Terrassa són d'una gran eficàcia i tenen un caràcter preparatori que pot servir per a donar-los-hi després un major desenrotllament. Creient de totes maneres que aquests treballs dels agregats comercials potser no tenen aquell caràcter espectacular i de visualitat com el que es referia el senyor Andreu i que no omplenen prou una funció de propaganda, els elements viticultors de la nostra terra ja es varen preocupar d'intensificar aquests treballs de caràcter complementari. De manera, que els estudis estan fets i el terreny està preparat i hi ha un agregat que ha treballat amb encert, però coincideixo amb el senyor Andreu en la conveniència de completar aquesta acció fosca, silenciosa i constant de l'agregat comercial, amb una missió més àmplia que compleixi amb la finalitat de propaganda que tanta importància pot tenir en un mercat consumidor de vins com els Estats Units.

El Sr. ANDREU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Andreu.

El Sr. ANDREU : Únicament i exclusivament per a agrair les manifestacions que ha fet el senyor Conseller Primer, les quals tinc la seguretat que, en part, complauran els viticultors que es trobaven, potser, intranquils, ja que desconeixien aquesta obra preparatòria del Govern de la República.

Adhesió a un prec del senyor Simó i Bofarull

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Per adherir-me — si creu la Presidència que hi ha terme reglamentari — al prec que ha fet el senyor Simó i Bofarull, respecte de la conveniència de vigilar el que podríem dir-ne la relació que hi ha entre la producció d'avellana a Turquia i Catalunya. Efectivament, el senyor Simó i Bofarull ha parlat amb molt coneixement de l'assumpte de la relació existent entre la producció de l'avellana a Turquia i la nostra producció, i així com ell, segurament, parla pel coneixement directe que té del mercat de Reus, que és el primer mercat d'avellana de Catalunya, puc jo parlar d'un altre que el segueix en importància, el de Santa Coloma de Farnés. Saben bé els productors d'avellana que l'any que a Turquia hi ha una mala collita, a Santa Coloma l'avellana es cotitza a uns preus alts. Realment, això indica que és convenient seguir una política diplomàtica sobre aquest particular, de manera que les indicacions que ha fet el senyor Simó i Bofarull mereixen no solament la conformitat general de tota la Cambra, com crec que és així, sinó d'una manera especial de les comarques gironines, que vénen molt afectades per la prosperitat d'aquesta producció. Prego, per tant, a la Mesa que es serveixi trametre aquest prec.

El Sr. PRESIDENT : La Mesa trametrà el prec.

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei referent a la cooperació a l'homenatge a Francesc Layret

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

(*Entra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

El Sr. CEREZO : En presentar aquest dictamen fent nostre el Projecte de Llei del Govern que va ésser llegit a aquesta Cambra, creiem nosaltres que responem a un fet de justícia, perquè Catalunya té el deure de prendre part a l'homenatge que es dedica a Francesc Layret. Francesc Layret, que en el seu pas per l'Ajuntament de Barcelona va ésser l'iniciador de l'obra de cultura que es desenrotlla en la ciutat de Barcelona, va demostrar ja el que la seva vida política havia d'ésser. Francesc Layret era l'home que tenia un veritable sentiment catalanista, un sentiment catalanista portat pel convenciment que el poble no podria ésser lliure sense que els seus homes fossin ben lliures. Layret tenia uns sentiments d'humanitat, i per això ell creia que Catalunya havia d'ésser lliure amb la República com a poble i que les reivindicacions socials havien de conquerir-se precisament amb la República. Per això, ell era fermament catalanista i fermament republicà. En aquell temps, Layret ja representava la ideologia que avui té Esquerra Republicana i s'ha demostrat que tota aquella ideologia que tenia en Layret ha estat precisament corroborada en l'obra d'Esquerra Republicana per a obtenir per a Catalunya l'autonomia i obtenir precisament pels elements treballadors de Catalunya aquella seguretat que les seves reivindicacions socials només poden ésser possible amb la República i amb la llibertat dels pobles. Això era el que representava Francesc Layret. Per això, nosaltres entenem que Catalunya ha de retre-li homenatge a l'home que va ésser vilment assassinat per unes organitzacions que a l'empar del Govern civil varen creure que havien de destruir a aquell que hauria estat capaç de què allò que és avui Catalunya hagués estat molt més aviat, si ell hagués pogut portar la seva obra organitzadora a tots els elements treballadors de les terres de Catalunya. Això va ésser Layret políticament, i com a home auster no ha estat mai discutit per ningú. La figura de Layret era venerada per totes les classes socials de Catalunya i nosaltres creiem que fem avui una obra de justícia en prendre part a aquest homenatge assignant aquesta quantitat de 25,000 pessetes per aquest monument que es vol aixecar per tal que tots els catalans recordin l'obra positiva de Francesc Layret com a home polític i com a home social.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Senyors Diputats: Són diversos els Diputats que componen la Minoria de Lliga Catalana que es troben en una situació personal una mica delicada en tractar-se de l'homenatge que la Comissió de Finances proposa que es faci a Francesc Layret. Molts de nosaltres, en la nostra joventut, vàrem conviure, potser molt

més que la major part dels Diputats que componen la Majoria, amb Francesc Layret, en aquells temps a què feia allusió el senyor Cerezo, en els quals el senyor Layret va ésser Regidor de l'Ajuntament de Barcelona; els uns com a companys, algun altre com a funcionari, prestant el seu concurs constantment al senyor Layret, vàrem poder apreciar constantment les condicions personals que Layret tenia. Nosaltres vàrem presenciar l'evolució del pensament polític de Layret, el qual, portat a l'Ajuntament de Barcelona en representació d'una ideologia netament republicana i laica, sí, però no pas catalanista, en el transcurs del temps que va ocupar el seu lloc a la Casa de la Ciutat de Barcelona va sobreposar els seus sentiments catalanistes a tot el restant. I nosaltres, durant aquells quatre anys llargs que vàrem formar part de l'Ajuntament de Barcelona, vàrem poder apreciar, evidentment, les condicions, d'austeritat, de fixesa d'idees i al mateix temps de comprensió de les idees alienes que demostrà en tot temps el senyor Layret. El senyor Layret, per damunt de tot va ésser, com dic, un home auster amb tot l'administratiu, vivíssim exemple que haurien de prendre i tenir sempre a la vista totes les administracions públiques; va ésser també un home d'una fixesa d'idees constant que no contradiu el que abans he dit en referir-me a aquella evolució en sentit majorment catalanista que va tenir el senyor Layret quan es va formar aquell sentiment de Solidaritat Catalana que va produir aquell moviment polític que tanta transcendència ha tingut en la història política de la nostra terra catalana. Com a companys que fórem de Layret, com amics que fórem de Layret, com a ciutadans que havíem experimentat el mateix sentiment general de tothom per aquell vil assassinat de què Layret va ésser víctima, és clar que hauríem de tenir una propensió de caràcter personal a unir els nostres vots als de la Majoria d'Esquerra Republicana a favor del Projecte de Llei que ha presentat el Govern de la Generalitat de Catalunya.

Però en aquest Projecte de Llei es diu ja, ben clarament, que es tracta d'adherir-se al monument per a honorar la memòria de Francesc Layret i a unes institucions que han de propagar les idealitats de Francesc Layret. I, llavors, heu de comprendre vosaltres que, per a la mateixa finalitat que voleu guardar a les vostres idees, nosaltres hem d'ésser fidels a les nostres; ens és molt difícil, no difícil, impossible, sumar-nos a aquest aspecte que ha de tenir necessàriament l'aprovació del Projecte de Llei que ha presentat el Govern de la Generalitat. Perquè, un monument, ja per si no és un tribut simplement personal: en un monument no hi ha aquell reconeixement tan sols de mèrits que pugui tenir un home determinat, un monument és sempre un símbol, un monument és una adhesió a unes determinades idees que aquell símbol representa. I si això hi és sempre en un monument, amb major motiu serà quan aquest Projecte de Llei no fa referència tan sols al monument d'adhesió personal, sinó a unes institucions respecte de les quals no se'ns ha donat ni la més mínima explicació, però que ja suposem que aquestes institucions han d'ésser per a propagar aquest mateix ideari que en vida havia tingut el senyor Francesc Layret.

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No es tributa un

homenatge d'aquesta natura que ha de marcar en la perennitat dels temps l'adhesió d'un poble a un home determinat simplement per haver estat víctima d'un assassinat. Desgraciadament, n'hi ha hagut tants d'assassinats, no dic justificats, perquè mai no és justificat un assassinat, però sí incomprensibles, com el mateix de Layret. Es tracta d'un assassinat, com dic, que, per damunt de tots els altres qualificatius que s'han de posar a un assassinat, que ni en l'ordre moral ni el l'ordre jurídic mai no és comprensible, tenia un aire absolutament antipolític, com gairebé tots, jo diria com tots els assassinats polítics. Però, com dic, no pel sol fet que Layret hagués caigut víctima d'una bala, havia d'ésser un motiu perquè se li tributés aquest homenatge en forma de l'erecció d'un monument.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Governació.*)

Però, a més, com dic, es tracta d'anar a propagar la seva ideologia, i aquesta ideologia, pel mateix que nosaltres hem reconegut les qualitats personals del senyor Layret, tenim també el dret, em sembla, de declarar novament, per més que és conegut de tots vosaltres, que era un abim el que ens separava de la ideologia del senyor Layret, tant en l'aspecte social, com en l'aspecte religiós. Ell, en vida, respectà sempre les nostres ideologies i va cercar sempre aquells punts de contacte que en el sentiment catalanista poguéssim trobar i que podien fer que en vida, en certes ocasions, ens trobéssim en contra, però en moltes altres ocasions poguéssim lluitar junts per a la idealitat de Catalunya. Però ell, que comprenia això, si avui ens poguéssim veure, comprendria la nostra actitud de respecte a les nostres pròpies idealitats, que ha d'ésser tan gran com el que tenia en Layret a les seves ideologies. I jo dic que si en Layret, des de l'altre món, ens veu, ha de comprendre que nosaltres no podem donar els nostres vots a un Projecte de Llei que ve a ésser, ho fem constar solament, simplement, una consagració de la seva pròpia ideologia. Perquè és evident que la consagració d'aquesta ideologia ha fet presentar el Projecte al Govern de la Generalitat i ho votaran amb gust la Majoria i, potser, alguna altra Minoria, nosaltres, per aquest mateix motiu, ens veiem impossibilitats de donar els nostres vots al Projecte de Llei. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: No cal dir que la Minoria socialista votarà sense reserves mentals de cap naturalesa el dictamen de la majoria de la Comissió.

El Sr. LLORET: Demano per parlar.

El Sr. COMORERA: Ho farà a plena consciència, sabent la importància i l'abast d'aquest homenatge que avui el Parlament de Catalunya vol dedicar a aquella gran figura del renaixement social català que era Francesc Layret. Personalment, jo m'hi adhereixo amb fonda emoció, perquè jo vaig iniciar-me en la vida política al costat d'aquell gran home. Jo ara evoco dies de gran passió i d'heroïques lluites al costat d'aquell gran home en l'antiga *Publicidad* i en la batallona lluita en la qual ell era l'ànima i l'esperit animador i nosaltres modestos i humils col·laboradors.

Francesc Layret, en l'ambient de Catalunya,

és una d'aquelles poques figures d'aquest segle que mereixen, realment, record de les generacions actuals i l'agraïment de les que ens succeixin a nosaltres, perquè en la grisor política i social que és la característica de Catalunya des del començament de segle, Francesc Layret, junt amb altres ben comptades persones, va ésser l'excepció, va ésser l'esperit realment contemporani, ple de la substància contemporània que fa tenir vitalitat a les nostres lluites, i portà a Catalunya les inquietuds del nostre temps i volgué també portar el proletariat de Catalunya cap a viaranyes en els quals avui encara dissortadament no ha anat.

L'assassinat de Francesc Layret, és potser una de les lliçons més tràgiques de la història de Catalunya. Varen assassinar-lo quan arribava a una maduresa en la seva evolució mental; Francesc Layret va començar, com tots els homes que avui tenen uns quants anys, essent simplement republicà, republicà liberal, republicà català, ple d'esperit laic, però res més que això, i en el curs de la seva vida heroica va anar madurant la seva evolució cap a la síntesi social i cap a la lluita social, volent que les lluites polítiques a Catalunya tinguessin tot el contingut de renovació i de revolució social, sense els quals no hi ha avui res digne d'ésser viscut i defensat enlloc del món. I és per a castigar aquesta evolució mental i tan plena de promeses, que va ésser assassinat Francesc Layret, com també ho va ésser el seu company dels últims anys, en Seguí. Sabem nosaltres que la gran desgràcia del moviment catalanista de començaments de segle va ésser el monopoli que d'ell en feren les classes benestants de Catalunya; sabem que del moviment catalanista, al començament de segle, se n'apartaren amb odi moltes vegades les classes treballadores de la ciutat i de la terra, perquè veien en aquell moviment monopolitzat per les classes burgeses i clericals de Catalunya, hi veien els enemics de la seva classe i de la seva especial ideologia.

El Sr. FONTBERNAT: Molt bé.

El Sr. COMORERA: Més tard, gràcies sobretot a l'esforç d'homes com Layret, aquesta prevenció, aquest odi de les classes treballadores contra el renaixement catalanista, va anar suavitzant-se, i avui veiem que va desapareixent; però el mèrit és dels precursors, i entre els més il·lustres, abnegats i heroics hi ha en Francesc Layret. Nosaltres sabem, doncs, ben bé qui era l'home; no per simpatia personal, no per records de lluites conviscudes amb ell i amb altres, sinó que, sabent què és el que representa substantivament en la història del renaixement integral de Catalunya, nosaltres votarem ben emocionats i amb plena simpatia i sense reserves mentals el dictamen de la Comissió. No pel monument, perquè ben poca cosa interessa, sinó per les institucions, per allò que rebutgen els senyors de Lliga Catalana. El monument no és res, no és més que una cosa freda, una expressió material d'una simpatia, però no vol dir res a l'esperit dels homes que passen d'una manera freda pel costat d'un monument de pedra, de marbre o de bronze; el que val és vivificar l'esperit de l'home, i aquesta dinamització de l'esperit de Layret estarà justament en les Institucions Layret. ¿Què vol dir

això d'Institucions Layret, aquestes paraules que han omplert d'angoixa els homes de Lliga Catalana? Vol dir, senzillament, que l'esperit de Layret, que l'obra d'aquell home que va tallar-se bruscament per uns assassins al servei d'una classe determinada, d'una classe capitalista en ple deliri de persecució de classe, vol dir que aquell esperit ha de tenir ara la seva continuïtat i que ha de reflectir-se d'una manera constant i progressiva en l'esperit integral i general de Catalunya, i és per això que nosaltres, més que per aquest monument, votarem aquest dictamen, ja que les institucions són el que valdran, perquè serà la continuïtat d'una obra que malauradament va finir massa aviat. A Catalunya, sense l'assassinat d'en Layret, sense l'assassinat de l'home que el completava com era el «Noi del Sucre», la situació política i social avui seria molt diferent. Recordem nosaltres que després de la guerra mundial, després d'aquella extraordinària agitació ideològica que va provocar la guerra mundial, després de les agitacions socials intensíssimes de casa nostra que varen ésser conseqüència immediata d'aquest redreçament sindical que va concretar-se en els Sindicats Unics, Francesc Layret, home sensible a totes les vibracions del seu temps, home que copsava totes les inquietuds sentimentals i ideològiques del seu temps, que vibrava per les inquietuds i el dolor dels homes que ell estimava, que eren els homes de la classe treballadora, volia endinsar-se en el moviment proletari de Catalunya, no per a captar-lo personalment, sinó per a sostreure'l als corrents i influències anàrquiques tradicionals en el proletariat de Catalunya, i sabem tots, encara que potser alguns ho han oblidat, que Francesc Layret, en aquell moment històric, poc abans de caure assassinat, era l'home que propugnava per a donar a la classe obrera de Catalunya una estricta consciència de classe, a tal extrem que ell propugnava dintre la seva organització política perquè aquesta s'adherís a la Tercera Internacional. Tant és això exacte, que una de les figures més importants del moviment polític que ell va crear, August Pi i Suñer, em sembla va donar-se de baixa en aquell moment del Partit que acapdillava Francesc Layret, per no estar d'acord amb aquesta orientació realment social i socialista que volia donar a la seva organització política aquell gran home que havia de caure poc després assassinat.

(Entra l'honorable senyor Conseller de Cultura.)

Va, doncs, assassinar-se en ell l'home que volia que el moviment de Catalunya no fos el monopoli d'una classe capitalista, d'una casta clerical, que volia que el moviment de Catalunya fos realment un redreçament integral de totes les classes de Catalunya, i que fos, sobretot, dinamitzat, animat per la intervenció directa de les classes productores, de les classes treballadores, i avui, nosaltres, en retre homenatge a la seva memòria, no fem altra cosa que condemnar l'acció criminal d'aquelles classes que, portades pel seu odi de classe i pel seu egoisme exacerbat per les lluites socials d'aquell temps, no veieren altres solucions que la de l'atemptat personal i la destrucció de les millors figures que han produït a Catalunya el moviment polític i social. Benvingut sigui, doncs,

aquest Projecte i l'homenatge que aquí es fa a Francesc Layret, i volguem tots plegats que d'aquí en surti, realment, una obra profitosa, no en la pedra, no en el marbre o en el bronze, sinó una obra profitosa de continuïtat integral ideològica perquè tot allò que ell va predir, que va sentir i volia que se sentís i es cregués a Catalunya, pugui ésser molt aviat, com més aviat millor, una gran realitat, és a dir, que el gran moviment obrer de Catalunya, tant de la terra com de la ciutat, tingui a la fi una neta i clara consciència de classe i vulgui entrar pels camins de l'organització orgànica i sempre responsable. Res més. (*Molt bé!, en la Minoria socialista i catalanista republicana i en diversos escons de la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lloret.

El Sr. LLORET: Senyors Diputats: És amb veritable emoció que jo m'he d'adherir al dictamen de la majoria de la Comissió retent homenatge a Francesc Layret. Jo he de recordar els primers temps de catalanista i de republicà, de companyonia i mesatge, de l'il·lustre mort que avui venerem tots els que sentim un gran afecte a les idees i als sentiments que han provocat el renaixement de Catalunya. L'aspecte social de la significació de Layret, a bastament ha estat tractat pel meu amic senyor Comorera, però jo he de dir que, si per altra cosa no, pel caràcter catalaníssim de Layret, pel seu amor a Catalunya, pels seus sacrificis per a l'enlairament de la nostra pàtria, no hi hauria d'haver avui cap catalanista, ningú que se sentís catalanista, que s'oposés a retre aquest homenatge, fos com fos, a la memòria de Layret. Com a catalanista i com a republicà, com a català, almenys, jo, en nom del que represento modestament, m'he d'adherir al dictamen de la Comissió. (*Molt bé!, en la Majoria i Minoria socialista.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyors Diputats: En el preàmbul del Projecte de Llei presentat pel Govern de la Generalitat de Catalunya al Parlament perquè aquest s'adherís a l'homenatge a la memòria de Francesc Layret, es deia ja que encara que el Govern creia que fóra atribució del Consell Executiu el poder prendre aquesta determinació, per a donar un major abast i un major relleu a aquest acte d'homenatge, el volia portar al Parlament. Comprendreu, doncs, que essent aquesta la intenció del Govern, no podia restar silenciós, no podia deixar de fer sentir la seva veu en aquest cor d'altres veus que han sonat en aquesta Cambra, en totes les quals, des de diferents punts de vista — però, de totes maneres, unànimement —, s'ha fet l'elogi de la persona de Francesc Layret. És per això que nosaltres, que hem portat aquest Projecte de Llei a deliberació i aprovació del Parlament, no podem menys de cloure aquest debat i aquestes paraules sense dir també en nom del Consell Executiu l'emocionant homenatge que nosaltres retem en aquest moment al record de Francesc Layret.

Anteriorment a mi, amb les paraules eloqüents del senyor Cerezo en presentar el Projecte de Llei, dels senyors Comorera i Lloret, adherint-se sense reserves, i del mateix senyor Duran i Ventosa parlant amb elogi de la persona del que havia estat amic seu,

de Francesc Layret, en tots ells s'ha fet, com he dit abans, la unanimitat al voltant del seu record i de la seva figura. I és per això que jo crec que és innecessari que nosaltres insistim sobre aquest particular, perquè el sol fet d'haver presentat el Projecte de Llei ens excusa, però puc dir que nosaltres ens sumem íntegrament a totes les manifestacions que en elogi de Francesc Layret s'han dit abans que jo parles en aquesta Cambra.

Jo voldria també donar una significació a un punt tractat abans meu, i és el punt aquell que fa que la figura de Francesc Layret resta sublimada pel seu sacrifici. Efectivament, tenint ja intrínsecament en si una força i una vàlua que ja l'hauria fet mereixedor de l'homenatge de Catalunya, la seva vida estigué aureolada precisament pel sacrifici fet de la seva vida, en la violència; i és en aquest moment que jo també voldria esmentar, com s'ha esmentat aquí, lligant un nom amb l'altre, la memòria d'en Seguí, el qual, dissortadament pel fet de la mort prematura, per un rebrot malaltís d'aquella vida ufana, té avui una trista actualitat. Crec, igualment com el senyor Comorera, que si no haguessin estat aquests actes de violència que segaren les vides de Layret i Seguí, la vida social de Catalunya s'hauria desenrotllat per altres camins, i ja que e destí o el fet ens ha punyit en aquest aspecte i ja ens ha fet el mal irreparable, tots nosaltres, davant d'aquestes víctimes, hauríem de fer una mena de professió de fe, hauríem de procurar en tots els nostres actes, en totes les manifestacions, en tota la nostra ideologia i la nostra conducta, procurar que aquests camins de violència restessin esbandits del moviment social i del moviment polític de la nostra terra, perquè pels camins de la democràcia i de la llibertat és com els pobles poden arribar a la consecució dels seus destins. (*Molt bé!*)

I dites aquestes paraules, em sembla que en nom del Govern — car anteriorment a mi ha estat ja tot dit — no he de fer res més que recollir una manifestació, i aquesta sí que rebutjar-la, que és la que feia en nom de la Minoria de Lliga Catalana el senyor Duran i Ventosa en dir que Lliga Catalana, en funcions de la seva ideologia, no podia sumar-se a aquest homenatge, i fonamentava el fet, per una banda, en el que eren les institucions i per altra banda, en la significació que es donés al monument de Francesc Layret. En quant a les institucions, jo he de dir al senyor Duran i Ventosa que nosaltres tenim, en el que sigui la cultura catalana, un concepte integral, un concepte amplíssim, i nosaltres no podem creure que en cap aspecte, ni en un aspecte ideològic, pugui haver-hi un *index* en la nostra cultura, sinó que cadascú, si ha de dir alguna cosa, que la digui, i quants més siguin els que diguin, més el poble tindrà elements de judici per a poguer escullir les idees. Les idees no ens han de fer por, surtin d'una banda o d'altra; cadascú que digui la seva manera de pensar i el seu criteri, cadascú que l'exposi amb tota franquesa, i després el poble jutjarà totes aquestes doctrines i podrà escollir aquella que s'adiu més a la seva manera pròpia de pensar, a la manera de pensar del nostre poble. I més encara que en la part aquesta de les institucions, m'estranya que no es pugui sumar la Minoria de Lliga Catalana al que representi l'elevació d'un monument a en Francesc Layret. Ha dit el senyor

Duran i Ventosa que l'erecció d'un monument representava un sentit polític, i jo he de dir que nosaltres creiem esquitit i migrat aquest punt de vista. (*Molt bé!, en la Majoria.*) Per a nosaltres, en un poble, i més encara en un poble en reconstrucció com és Catalunya, els monuments tenen ja, no un caràcter de sector, no un caràcter de Partit, sinó un caràcter àmpliament nacional. Si nosaltres veiéssim els monuments que hi han a Barcelona i a tot arreu de Catalunya, als quals elements d'esquerra i elements liberals s'hi han sumat amb veritable entusiasme, i que no representen la ideologia política que nosaltres compartim i que han tingut, malgrat tot, la nostra adhesió, vosaltres podríeu veure que efectivament donem a aquesta commemoració dels morts aquest caràcter nacional i no de Partit que vosaltres li voleu donar. Jo us he de dir que si les pedres que hi ha a Barcelona en forma de monument representen els lluitadors de Catalunya, tots aquells homes que han treballat per a l'engrandiment de Catalunya, podrà haver-n'hi d'altres que tinguin tants mereixements com Francesc Layret, però jo tinc la seguretat que cap el sobrepassarà en l'exemplaritat de la seva vida donada en holocauste a la consciència i l'esdevenidor de Catalunya. (*Aplaudiments en la Majoria i Minoria socialista i catalanista republicana.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: No em sembla que sigui el moment de polemitzar ni era aquesta segurament la idea del senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: No, no, en absolut.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No obstant, les darreres paraules del senyor Pi i Sunyer gairebé requereixen una resposta per la nostra part. Jo també crec que les idees no han de fer por; en això estem completament d'acord amb el Primer Conseller, però això no vol dir que les idees ens siguin indiferents (*Rumors.*) i de la mateixa manera que en la lògica de la vostra idea vosaltres creieu que no haveu d'ajudar les institucions de caràcter religiós, no heu pas d'estranyar-vos que els que tenim sentiments religiosos no volgüem contribuir a les institucions que han de tenir necessàriament i lògicament un caire antireligiós.

El Sr. COMORERA: Sou uns catalans que necessiteu el permís de Roma. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Insisteixo, perquè, ja que m'interrompen, no sé si han arribat les meves paraules prou exactament als senyors Diputats; jo deia que de la mateixa manera que vosaltres, per la lògica conseqüència de les vostres idees, no voleu subvencionar les institucions de caràcter religiós, els que tenim sentiments religiosos no podem cooperar ni contribuir, amb els cabals que nosaltres hem de votar, a unes institucions que necessàriament, que lògicament, per les paraules de tots els senyors que han intervingut en aquest debat, i molt especialment per les paraules dels companys de la Minoria d'Unió Socialista, han de tenir necessàriament la consagració d'aques-

tes idees, que eren les idees del senyor Layret. (*Rumors en la Majoria i Minoria socialista.*)

En aquest sentit, per consegüent, és molt lògic que nosaltres salvem el nostre vot, i que votem en contra d'aquest Projecte de Llei. Però ha dit a més el senyor Primer Conseller, que hi havia molts altres monuments a Barcelona que tenien un altre significat, i és molta veritat, però en contra de l'opinió que ha expressat el senyor Pi i Sunyer, jo he de mantenir la que un monument, o és un símbol o no és res. El monument no és simplement la consagració de l'honoradesa, de l'autoritat, del sentit personal d'un home determinat, sinó que sempre és un símbol, una adhesió a aquelles idees determinades, i aquelles idees en el monument no signifiquen la totalitat de les idees d'un home determinat. Perquè, per exemple, el monument a Clavé, no se li donà per les idees republicanes ni federals que Clavé pogués tenir; se li va donar com a representant d'un dels aspectes de l'art català.

El Sr. FONTBERNAT: No ho creieu.

El Sr. DURAN I VENTOSA: La V. S. no ho creurà, però el vot unànimе a favor del monument a Clavé, era com a un representant de l'art popular català.

El Sr. FONTBERNAT: No, no.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Permeti'm; em sembla que els moments són prou solemnes i que tots desitgem precisament tributar un homenatge a la memòria de Francesc Layret, perquè valgui la pena que aquí ens vinguin amb interrupcions que vinguin a desdir de la solemnitat mateixa d'aquest homenatge que vosaltres voleu retre-li. (*Rumors en la Majoria i Minoria socialista.*)

El Sr. FONTBERNAT: Sou vosaltres.

El Sr. BATTESTINI: Són interrupcions provocades. (*Segueixen els rumors.*)

El Sr. PRESIDENT: Segueixi en l'ús de la paraula el senyor Duran i Ventosa i la Presidència li agrairà que es concreti el més possible.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Seguiré, i molt breument, perquè si no m'haguessin interromput ja estaria llest. (*Segueixen encara els rumors.*) Però és evident que en cada monument hi ha d'haver aquest símbol, i aquest símbol no significa que tots aquells que voten un monument estiguin conformes amb tota la complexitat de la ideologia que és natural que un home tingui. És evident, també — per les paraules de tots vosaltres ha quedat ben aclarit — que el que sobresurt de la vida de Layret, no és pas l'austeritat administrativa, no és pas l'haver caigut víctima de les seves pròpies idees, sinó la integritat dels seus sentiments i de la seva ideologia netament republicana, socialista o socialitzant, no ho sé — no he d'ésser jo qui ho qualifiqui —, i de la seva ideologia netament laica i antireligiosa.

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria: Qui ho ha dit antireligiosa?

El Sr. LLORET: I catalanista!

El Sr. DURAN I VENTOSA: No, i no i no. (*Rumors intensos, que la Presidència talla.*) En el monument a Layret no hi ha la filiació catalanista, per més que ell la tingués, i ell la tenia, però el que sobresurt sempre en la ideologia de Layret — i és per això que li eregiu el monument

— és exclusivament la seva significació socialista, o socialitzant, o anarquitzant (*Protestes en la Majoria i Minories socialista i catalanista republicana.*) o sindicalista, la que vulgauen. (*Segueixen les protestes.*) Jo no ho he pas de qualificar!

El Sr. ARNAU : Aquí no regategem pas els mèrits al senyor Prat de la Riba.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Però no heu pas proposat aixecar-li un monument a Prat de la Riba. (*Segueixen les protestes i rumors.*)

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria : Ja el té.

(*Entra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA : Em sap molt de greu, i perdoni el Govern, però ell és testimoni que la culpa no és meua.

Diversos Srs. DIPUTATS de Lliga Catalana : Es clar, que no. (*Rumors i rialles en la Majoria i Minoria socialista.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA : Em sembla que un deure elemental de cortesia i l'exercici d'un deure parlamentari m'obliga a contestar al senyor Conseller Primer, i jo no he fet més que contestar-li en el to que crec que mereixien les paraules del senyor Conseller Primer, i ratificar, per consegüent, que si no haguéssim tingut ja abans la convicció ben ferma, després de les paraules que aquí s'han pronunciat i de l'actitud de determinats elements de la Cambra, encara hauríem de creure més que havíem de votar en contra. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana i rumors als altres escons.*)

El Sr. BATTESTINI : Molt honorats !

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER : Jo tampoc voldria, com ha dit el senyor Duran i Ventosa, entrar en una polèmica al voltant d'aquest acte d'homenatge que nosaltres retem a Francesc Layret. De totes maneres, cal aclarir el nostre punt de vista i dir al senyor Duran i Ventosa amb el sentit i la sensació que jo he de recordar un altre acte, que palesarà l'esperit que nosaltres donem a la significació dels monuments, a tots els que representen glòria per a Catalunya. No fa encara una mesada que el Consell de la Generalitat, a proposta del Conseller de Cultura aquí present, acordà retre un homenatge, amb una pedra erigida al Montseny en forma de monument, a un home militant de Lliga Catalana, en Bofill i Maties, respectat i estimat de tots nosaltres, per creure que aquesta vocació dels homes de Catalunya estava per damunt de tot Partit polític. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. FONTBERNAT : Apunteu-vos-ho.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Es molt diferent. (*Rumors.*)

El Sr. PRESIDENT : Senyors Diputats : Ordre. Va a procedir-se a la votació del dictamen.

(*El senyor Fronjosà dirigeix unes paraules als senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana, que no poden entendre's des de la taula dels laquigns per les protestes contundents dels senyors Diputats de l'esmentada Minoria. El senyor Fronjosà i diversos senyors Diputats de la Majoria dirigeixen frases a la Minoria de Lliga*

Catalana, la qual replica enèrgicament. Es produeix una confusió que dura una estona, i que finalment la Presidència pot apaivagar.

Es va a procedir a la votació del dictamen i diversos senyors Diputats de la Majoria i de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya demanen sigui nominal.

Entra l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.

El dictamen és aprovat per 38 vots a favor i 14 en contra.

Senyors Diputats que han dit SI :

Sr. Pi.
Sr. Selves.
Sr. Gassol.
Sr. Mies.
Sr. Andreu.
Sr. Armendares.
Sr. Armengol.
Sr. Arnau.
Sr. Balart.
Sr. Bancells.
Sr. Barrera.
Sr. Battestini.
Sr. Blasi.
Sr. Casademunt.
Sr. Cerezo.
Sr. Cunillera.
Sr. Espanya.
Sr. Folch.
Sr. Fontbernà.
Sr. Galés.
Sr. Ibars.
Sr. Irla.
Sr. Magre.
Sr. Mestres.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Sellés.
Sr. Soler i Bru.
Sr. Simó i Bofarull.
Sr. Tauler.
Sr. Viadiu.
Sr. Comorera.
Sr. Fronjosà.
Sr. Ruiz i Ponseti.
Sr. Lloret.
Sr. Coromines.
Sr. Bilbeny.
Sr. Gerhard.
Sr. Casanoves.

Senyors Diputats que han dit NO :

Sr. Abadal.
Sr. Carreres i Artau.
Sr. Duran i Ventosa.
Sr. Romeva.
Sr. Rovira i Roure.
Sr. Secanell.
Sr. Sol.
Sr. Tries de Bes.
Sr. Vallès i Pujals.
Sr. Valls i Taverner.
Sr. Ventosa i Calvell.
Sr. Vidal i Guardiola.
Sr. Casabó.
Sr. Martínez i Domingo.)

El Sr. PRESIDENT: Resta aprovat el dictamen de la Comissió.

(L'esmentada Llei es publica com a annex al present DIARI DE SESSIONS.)

Continuació de la interpellació sobre política municipal del Govern de la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Viadiu.

El Sr. VIADIU: Senyors Diputats: Intervinc breument tan sols per a dir al senyor Rovira i Roure que és completament fals, absolutament fals, que jo adrecés una lletra als amics d'Oliana redactada en els termes que ell ha dit, i que trobo molt poc correcte que s'hagi atrevit a llançar una infàmia semblant...

El Sr. PRESIDENT: Senyor Viadiu...

El Sr. VIADIU: ...sense altres antecedents que aquest «es diu...», «es diu per Oliana...», perquè emprant aquest procediment, senyor Rovira i Roure, jo podria dir de la V. S. moltes infàmies.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Viadiu, és la segona vegada que li crido l'ordre.

El Sr. VIADIU: També és absolutament fals que en el tauló d'anuncis del Centre d'Esquerra d'Oliana hi figurés el rètol aquell de què parlava el senyor Rovira i Roure. Això li deuen haver dit al senyor Rovira i Roure, i li han amagat l'ou. (Rialles.) I res més.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyor President, senyors Diputats: En la continuació d'aquesta interpellació sobre política municipal del Govern de la Generalitat, jo havia demanat la paraula després del senyor Conseller de Governació, i no sé si, havent arribat ja a Barcelona el senyor Selves, que havia demanat la paraula per a rectificar al meu company senyor Vallès i Pujals, estaria més en regla que havent estat l'últim orador en aquesta interpellació un Diputat d'aquesta Minoria, parlés abans el Govern, abans de què jo continués en el desenvolupament d'aquesta interpellació. Jo estic a les ordres, a la disposició de la Presidència. I si el senyor Conseller de Governació amb els seus signes negatius ens diu que creu més oportú...

El Sr. CONSELLER de Governació: Prefereixo contestar a tots els oradors al final de les intervencions.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Perfectament. Ens veiem obligats, senyors Diputats, a intervenir en aquest debat, per dos motius. En primer terme, pel motiu concret de les al·lusions que va tenir la bondat de dirigir-nos el senyor Conseller de Governació en el seu discurs de fa bastans dies, i en segon terme, perquè malgrat que el company Vallès i Pujals, en les seves eloqüentíssimes intervencions, ha estudiat els efectes, els moltíssims efectes de la política municipal del Govern sota moltíssims aspectes, crec jo que la manca de temps no li ha permès encara entrar en tots els aspectes, perquè són tants, dissortadament, els efectes d'aquesta política municipal, que no és més que qüestió de tenir temps per a anar-los examinant i exposant-los a la Cambra.

Començarem per les al·lusions que el senyor Conseller de Governació va tenir l'amabilitat de fer-me. Es varen llegir unes paraules que jo havia pronunciat aquí amb motiu d'una pregunta i d'un prec que li havia adreçat amb relació a la situació en què es trobaven els nostres amics del poble de Sant Vicenç de Castellet, perquè l'Alcalde no els deixava ni organitzar sardanes a la via pública, i jo, amb motiu d'aquesta pregunta, em vaig referir — el senyor Selves ho sap bé — a extralimitacions, irregularitats i vexacions molt freqüents de què aquests Alcaldes d'Esquerra Republicana de Catalunya feien víctimes els nostres amics, i jo preguntava — i va esmentar també el senyor Selves aquest paràgraf del meu discurs — quina era la defensa que en la Catalunya autònoma tenien aquests ciutadans víctimes d'aquestes vexacions, d'aquestes extralimitacions i d'aquestes irregularitats, perquè jo ja sospitava, i avui tots ho hem vist molt més clar, que en el concepte de l'autonomia municipal, el Conseller de Governació, el Govern i m'atreviria a dir la Majoria d'Esquerra Republicana, cometien una falta gravíssima, perquè si l'autonomia municipal és un dret constitucional que s'estableix a favor dels Municipis en la Constitució d'Espanya i en la Constitució de Catalunya — en la Constitució de Catalunya vosaltres heu trepitjat ja aquest dret —, hi ha un altre concepte, una altra categoria de dret dels ciutadans, que és el de l'autonomia i el del respecte dels drets individuals que està establert a totes les Constitucions, a la d'Espanya i a la de Catalunya, i és indispensable que un país ben governat sàpiga trobar la deguda relació entre aquesta autonomia municipal i l'autonomia individual o el respecte als drets dels ciutadans, perquè d'altra manera — jo ja partia d'aquest principi en aquella pregunta — no trobaríem en l'autonomia municipal, tal com aquesta Majoria l'entén, el que hauria d'ésser, o sia la substitució d'una Llei feta pels altres per una Llei feta per nosaltres, sinó que seria la substitució d'un centralisme per un règim d'un miler de tiranets, dirigits i tiranitzats al mateix temps, pel tirà de tirans, pel tirà màxim, que és el Conseller de Governació (*Grans rialles en la Majoria*), perquè en aquell cas concret a què el senyor Selves es referia esmentant les meves paraules d'una pregunta, jo deia una cosa que no és única, que es repeteix constantment, i em referia a l'oblit dels drets individuals, pels que manen el poble, i jo no demanava pas, senyor Selves, cap intervenció del senyor Conseller de Governació en la vida local, sinó que el cap natural de tots els Alcaldes, que és el Govern, perquè en tot país ordenat hi ha gerarquies, recordés a aquests senyors quins eren els límits de les atribucions que tenien com Alcaldes. I jo he tingut una satisfacció, ho he de dir, i una pena en aquesta matèria, i la pena consisteix en què malgrat el prec que jo vaig fer, el senyor Conseller de Governació no va creure necessari — almenys que jo sàpiga — intervenir prop de l'Alcalde de Sant Vicenç de Castellet, i em vaig veure obligat, pocs dies abans de la festa anunciada, a apellar la molt amable col·laboració — que la va prestar — del company Sellés, al qual públicament reto homenatge, perquè encara que sembli mentida que en el segle xx aquestes coses ocorrin, vaig haver de roborar la seva col·laboració perquè l'Alcalde de Sant Vicenç de

Castellet deixés ballar sardanes a la plaça pública als nostres amics.

(*Ocupa la presidència el Vice-president segon, senyor Martínez i Domingo.*)

El Sr. SELLÉS: Vol permetre'm? Les gràcies no les ha de donar a mi. Són coses més greus les de Sant Vicenç de Castellet. La V. S. ha parlat de què s'havia de tenir respecte als ciutadans, i són els seus ciutadans els que no tenen respecte a l'Alcalde. Ja en parlarem.

El Sr. PRESIDENT: Continui el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo he de contestar a una al·lusió del senyor Conseller de Governació, al·lusió que consta en el DIARI DE SESSIONS. Ell va repetir unes paraules meves, però en va voler treure conseqüències il·lògiques, i en va treure aquelles contradiccions que a manca d'arguments són tan aficionats a buscar les VV. SS. i en va deduir una contradicció entre la teoria del senyor Vallès i Pujals i el meu concepte sobre l'autonomia municipal, i això no és just, perquè la cita estava mal triada.

El Sr. CONSELLER de Governació: Seria d'un mal autor. (*Rialles en la Majoria.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Però si el senyor Conseller de Governació necessitava treure un argument dels bancs de la Lliga Catalana, el podia cercar millor. Autonomistes, ho som ambdós; el que no podem admetre és que amb l'excusa d'una autonomia municipal mal organitzada es trepitgin els drets dels ciutadans que la Constitució els atorga, però aquest és un aspecte secundari fins a cert punt. Ara hem d'anar a fons dels defectes de la política municipal del Govern.

Durant aquesta interpellació, ja prou llarga, han parlat diversos Diputats de la Majoria, i tots ells s'han referit a fets concrets, que el volgut company Vallès i Pujals deliberadament havia deixat a part de la discussió, i la raó és senzilla. Nosaltres venim aquí en ús d'un dret i en compliment d'un deure a enjudiciar la política municipal del Govern que considerem equivocada, perniciosa i perillosíssima per a Catalunya. Nosaltres, per consegüent, hem de referir-nos — així ho ha fet el senyor Vallès i Pujals i així procuraré fer-ho jo — als actes que considerem equivocats del Govern i especialment del Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Especialment?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: És el càrrec. (*Rialles.*) Nosaltres hem vingut aquí amb qüestions concretes, amb fets ocorreguts en un o altre Ajuntament, però el fet que nosaltres no hàgim vingut aquí amb altres fets, no representa — i això ho dic d'una banda al senyor Conseller de Governació, però ho he de dir a tots els senyors Diputats de la Majoria que hi han intervingut —, no representa que nosaltres fugim del debat sobre aquests altres fets, i sobre els quals penso presentar proves, sinó que no volem desviar el debat de l'objecte essencial. Nosaltres volem que els fets siguin examinats quan aquells serveixin per a enjudiciar l'actuació del Conseller de Governació; ara, que no creiem que, com s'ha fet per alguns senyors Diputats de la Majoria, que no s'hagin d'advertir els fets en el moment en què

s'observin per tal que no enfosqueixin la discussió sobre els principis, i ens interessa que la discussió sobre el criteri que el Govern té de l'autonomia municipal no s'enfosqueixi amb l'aportació de masses fets i masses detalls. (*Rumors en la Majoria.*)

Parlem un xic dels fets. Jo desitjaria començar per preguntar al senyor Conseller de Governació si li sembla que està bé, si li sembla que correspon a un país modern i al segle XX, que les fonts de coneixement que el senyor Conseller de Governació tingui sobre la vida local catalana siguin les denúncies. Jo crec, senyors Diputats, que ens hem de fer amb tota serietat aquesta pregunta. El món civilitzat es pot dividir en dues categories...

El Sr. CONSELLER de Governació: L'han enganyat, senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo faig una pregunta, no faig cap afirmació; les afirmacions les faré tot seguit. Jo puc dir al senyor Conseller de Governació que els països més ben administrats i més ben organitzats són aquells països on el Govern menysprea les denúncies, on han desaparegut ja aquestes coses, i aquí, sinó d'una manera exclusiva, senyor Selves, almenys d'una manera predominant, tots els casos coneguts fins avui d'intervenció de la V. S. i d'intervenció del Govern es recolzen, no en un estudi directe, no en un desig de millorar la vida local, sinó en denúncies formulades i, el que és més greu, no precisament en denúncies formulades, que aquesta paraula seria llavors mal emprada perquè n'hi ha d'altres dintre de la Llei municipal, en recursos, en reclamacions formulades pels ciutadans interessats, sinó en denúncies d'origen netament polític. I aquestes són les que quan són acceptades per un Govern i sobretot amb caràcter exclusiu o si no vol exclusiu predominant — i d'aquest caràcter crec que li seria molt difícil rentar la seva actuació —, aleshores s'arriba als moments on la vida local està denigrada, està envilida, està prostituída, i aquesta és l'orientació a què ens portarà la V. S. (*Rumors en la Majoria.*) I vaig a demostrar-ho, anant un xic a l'anàlisi dels principals casos pràctics. Les denúncies, com que tenen predominantment un origen polític, van orientades cap els Ajuntaments de l'altra banda, o sigui els Ajuntaments on pel vot del poble no tenen el govern o no tenen la majoria els amics d'Esquerra Republicana de Catalunya.

(*Ocupa novament la presidència el senyor Casanoves.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: Està ben segur d'això que diu? N'està ben segur, de la seva afirmació?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Perfectament. Nosaltres coneixem, senyor Selves, la llista dels Ajuntaments que han estat objecte de càstig, gran o petit, i aquesta llista és ben clara i està a la vista de tothom. A ella em referiré, perquè el que no sigui de domini públic, jo, que no tinc altra font d'informació, ni tan sols les denúncies, no ho puc conèixer. Ara, el fet, senyor Selves, de què les persecucions són d'origen polític, està a part de la realitat de l'expedient, està en l'ambient general. Si es diu que les parets senten, en la vida política d'un poble d'extensió geogràfica petita, a Catalunya és molt difícil que

hi hagi secrets i les coses se saben, i diverses de les intervencions de la V. S. s'han conegut per Catalunya i pels interessats setmanes abans de produir-se, perquè els autors o inductors, que n'hi han hagut, (*Signes negatius del senyor Conseller de Governació.*) o, almenys, si no ho eren, ho ha semblat i els amics de la V. S. li han fet un petit favor en dir que ho eren, aquests inductors ja venien anunciant per tot arreu que es farien les inspeccions i després quin resultat tindrien. I no he de repetir les moltes coses ben dites pel meu company Vallès i Pujals. També s'han conegut els casos — que les parets senten — de què acabada la inspecció, en realitat, el senyor Conseller de Governació es trobava entre el dictat pur i simple de la seva consciència i el dictat d'aquesta consciència influïda un xic per les pressions, sempre amistoses, és clar, però mal orientades, dels seus amics polítics, i passaven de vegades setmanes i setmanes entre el dia en què una inspecció era closa i el senyor Conseller de Governació publicava una resolució. Però de tot això jo no vull parlar-ne més per moltes raons, i la principal és la manifestació del company Vallès en quant a l'origen i tramitació de les denúncies i en quant a què en les acusacions i en els falls contraris a aquells Ajuntaments s'havien aplicat Lleis derogades (*Signes negatius del senyor Conseller de Governació.*) — jo no vull entrar-hi avui —, les afirmacions del company senyor Vallès i Pujals han quedat absolutament incontestades, i no ho dic, senyor Conseller de Governació, amb to d'acusació, per la senzilla raó que la V. S. encara no ha pres la paraula. Per consegüent: jo, en quant a referir-me al convenciment de l'amic Vallès i Pujals de què la V. S. exclusivament ha aplicat Lleis derogades o Reglaments derogats i Reials ordres inaplicables per a poder donar només que una primíssima, una molt prima apariència de justificació a les vostres mesures, jo sobre això no hi puc entrar perquè estic, com suposo que està la Cambra, molt curiosa de sentir com refuta, si pot, la V. S. les afirmacions del company Vallès i Pujals.

Però és que jo vull anar un xic més enllà per a facilitar la tasca de la V. S. No solament ha aplicat una sèrie de Lleis, Decrets i disposicions derogades, sinó que, a més, ha infringit, podríem dir, tota la legislació espanyola aplicable als Ajuntaments.

El Sr. ESPANYA: Exagereu!

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo, senyor Espanya, breument faré una llista de les Lleis i procuraré breument demostrar les Lleis i altres disposicions que el senyor Selves ha infringit, i escoltaré amb molt de gust la contestació del senyor Selves i les dels altres companys, inductors o no, que vulguin ajudar-lo. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: Però asseguri's de la llista.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Nosaltres, com va dir el senyor Vallès i Pujals, ens trobem en què si la monarquia havia fet per atzar alguna Llei bona, aquesta Llei al senyor Selves no li serveix per a governar. D'aquestes Lleis de la monarquia, de caciquisme monàrquic, que el nostre Partit havia combatut, sempre n'havia fet... (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. VALLS I TAVERNER: Tota mena de caciquisme, hem combatut. (*Rumors i rialles.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: ...molt males Lleis. Totes aquestes les ha anat cercant amb una

paciència de benedictí el senyor Selves per a poder construir una pobríssima apariència de justificació de les sancions imposades contra alguns Ajuntaments.

I comencem. Jo voldria, perquè no han de fer-se en aquesta matèria afirmacions gratuïtes, recordar sobretot al senyor Selves una de les coses fonamentals que no ha tingut en compte. No ha tingut en compte la transformació que tota legislació municipal espanyola va sofrir a conseqüència del Decret que en diem de «descentralització», de 15 de novembre del 1909. No cansaré la Cambra llegint-lo, però em permetrà el senyor Conseller de Governació uns brevíssims records. En el seu preàmbul ja ens diu l'autor del Decret que la Llei municipal representava la síntesi de les aspiracions dels Partits; conté vigorosos principis de llibertat i de respecte a les iniciatives locals que haurien estat del tot fecundes de no haver-se atrofiat i convertit en una sèrie de disposicions administratives; i ara escriu aquí el preambulista — com si conegués ja l'actuació del senyor Selves (*Rialles.*) «per una sèrie de disposicions administratives...

El Sr. CONSELLER de Governació. Ho presenta.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: ...encaminades als fins polítics dels Governaments encarregats dels destins públics, han vingut a assecar en el seu origen el manantial abundós de la vida.» Però, en fi, això és literatura i podria tenir una importància secundària. Anem als preceptes. Entre els preceptes d'aquest Reial decret...

El Sr. CONSELLER de Governació: Que no es va aplicar.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyor Selves: M'admira extraordinàriament. Jo puc dir-li al senyor Selves que he tingut l'honor de formar part del Cos de funcionaris de l'Ajuntament de Barcelona després de la publicació, perquè jo, l'any 1909, encara era estudiant, però després vaig entrar a formar part del Cos de funcionaris de l'Ajuntament de Barcelona, al qual vaig pertànyer gairebé tretze anys, i jo asseguro al senyor Selves, li asseguro, que si li han dit que aquest Reial decret no s'aplicava, jo no li diré que l'hagin enganyat, però jo diré que tingui compte amb els que li han dit això, perquè si tota la informació es tan bona com aquesta, llavors tindrà dos enemics: primer, el desig de servir els amics d'Esquerra Republicana i després els mals consells d'uns informadors molt mal informats. (*Rumors d'aprovació en la Minoria de Lliga Catalana.*) Aquest Decret, senyor Selves, forma part de la vida pràctica municipal espanyola, o sigui des de darrers de novembre del 1909; i com que jo no puc llegir totes les disposicions, em referiré només a una de l'article 10, que és clavada, i que l'autor l'explica en el llibre que va publicar immediatament després de sortir el Decret i que es podria aplicar a la major part, senyor Selves, de les intervencions vostres en tots aquests expedients, almenys en els que coneixem, i és que els Governadors—qui diu Governador, diu senyor Selves — (*Rialles en la Majoria.*) veritat, «mutatis mutandi» amb aquesta autoritat en els assumptes de la sola i exclusiva competència dels Ajuntaments no poden exercir altra intervenció que corregir infraccions de

caràcter legal, tornant, allà on hi hagi infraccions, els expedients a les Corporacions respectives. Aquesta, senyor Selves, és una de les condicions bàsiques de tota una legislació ordenada quan es vol respectar encara que només sigui un principi d'autonomia, perquè el senyor Selves no és i no hauria d'ésser un caçador de faltes grosses o petites — sobre la seva importància ja en parlarem un moment després —; no ha d'ésser, dic, un caçador de faltes, el senyor Selves, ha d'ésser un corrector, un ennoblidor, un reformador si vol, de la vida local, i el primer que ha de fer és donar bons consells i si a ell no li surten de dintre aquests bons consells, que compleixi els preceptes legals, i quan es trobi amb un Ajuntament que ha fet coses mal fetes que li torni, com mana la Llei, els expedients perquè s'esmenin els defectes, que aquesta és la manera d'ordenar la vida política i administrativa d'un poble donant ocasió als que falten de subsanar aquests defectes i després veure el que succeeix.

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Em permet una interrupció?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Totes les que la V. S. vulgui.

El Sr. CONSELLER de Governació: Aquesta és la mateixa teoria que sostinc jo, aquesta que acaba d'exposar el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Quina?

El Sr. CONSELLER de Governació: Això: que s'han de corregir i esmenar els defectes que es vegin en l'administració municipal.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Llavors, jo, senyor Selves, estic buscant la força física necessària per a fer el salt entre la vostra teoria, segons diu la V. S., i la pràctica que és tot el contrari, i, francament, per a saltar aquest abim que hi ha entre aquesta teoria i la pràctica, no tinc forces, de manera que la vostra pràctica me l'hauré de mirar encara des de molt lluny. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: Estem completament d'acord.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Rectifiqui la pràctica i estarem d'acord en absolut. Ara seguim.

El Sr. CONSELLER de Governació: Ara hi ha una segona part. (*Rialles en la Majoria.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Anem a la segona part. El senyor Selves, a més de la cita, que ja hem quedat que era fora de lloc, d'unes paraules meves que confirmen i no contradueixen el criteri autonomista del company Vallès i Pujals, ha fet altres cites, i aquestes de Llei municipal, i jo en repassar el DIARI DE SESSIONS, em preguntava: ¿Es que t'has equivocat? Perquè els taquígrafs no s'equivoquen mai, però jo em puc equivocar i és que jo no sé llegir, perquè el senyor Selves cita els articles 182 i 185 de la Llei municipal i jo li dic: molt bé, aquests articles...

El Sr. CONSELLER de Governació: Estan derogats.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Aquests articles, ¿quin sentit tenen pel senyor Conseller de Governació? I els altres que també cita després, però no en el moment oportú, quan fa falta, el senyor Conseller de Governació, el que es re-

fereix a la gradació de les sancions, ¿és que aquest se l'ha oblidat? Però seguint les infraccions, que de les sancions en parlaré al final; anem a demostrar com el senyor Conseller de Governació no sabent ja quines Lleis de caràcter general infringir, ha cercat també més Lleis de caràcter especial per infringir-les també. (*Rialles.*)

El Sr. FONTBERNAT: Cap a la presó, senyor Selves! (*Rialles.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Sobre això faré, senyor Fontbernat i altres companys, un petit record al final. Al senyor Conseller de Governació li he de fer ara, per a no incórrer en el perill de les cites, he de fer-li, amb els papers al davant. En el cas de Sant Celoni, que ell ha pres com a exemple, jo el seguiré. No he tingut la possibilitat ni he estudiat tot l'expedient, però lleigeixo unes notes bastant clares i detallades del discurs del senyor Selves sobre Sant Celoni i començo a mirar les acusacions que es fan en l'expedient, acusacions que el senyor Selves reproduceix en el seu discurs i seguiré el mateix ordre que ell: Padró d'arbitris...

El Sr. CONSELLER de Governació: Després envii-ho al senyor Guerra del Rio.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo, al senyor Selves, li pregaria: totes les interrupcions de caràcter teòric i pràctic que el senyor Conseller de Governació es cregui obligat a fer-me, seran recollides per aquest modest Diputat amb jovialitat i agraïment, però aquesta darrera interrupció, si el senyor Selves no me l'explica, declaro que no la puc recollir ni amb jovialitat ni amb agraïment, sinó amb estupor, perquè no sé a què ve.

El Sr. CONSELLER de Governació: Si vol li explicaré ara.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Li prego.

El Sr. CONSELLER de Governació: Li prego que envii aquesta nota al senyor Guerra del Rio, perquè darrera d'aquesta interpellació està anunciada una interpellació al Parlament espanyol sobre el cas de Sant Celoni, i com que la V. S. defensa els mateixos interessos que allà, jo li prego que envii aquesta nota perquè vingui un atac més contra l'autonomia. (*Protestes en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. VALLS I TAVERNER: Tot això és una insídia.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Li contestaré, senyor Selves, i és la Cambra testimoni que el senyor Selves és el que canvia el terreny de la discussió, que jo estava tranquil·lament examinant Lleis i Reglaments.

El Sr. CONSELLER de Governació: No hi pot haver tranquil·litat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Crec que em creurà la V. S. i la Cambra si jo li dono la meua paraula d'honor que ignorava que estés anunciada aquesta interpellació al Parlament d'Espanya. Però li donaré una altra paraula d'honor: que mentre jo sigui Diputat, quan jo em cregui en el meu dret d'acusar el Govern de Catalunya per males accions, no em faran callar per dir-me que al Parlament de Madrid es farà una altra interpellació, perquè llavors el que ataca

l'autonomia de Catalunya és el Govern que necessita seixanta o cent guàrdies civils, que bona falta fan per perseguir atracadors i malejants, per a anar a imposar una Comissió gestora al pacífic poble de Sant Celoni. (*Rumors en la Majoria.*) I al senyor Selves, si vol que jo segueixi per aquest camí, encara li diré alguna cosa més.

El Sr. CONSELLER de Governació: Amb molt de gust.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Nosaltres, demà, o quan sigui, abans o després de les vacances, quan les circumstàncies ho permetin, haurérem de tornar a parlar d'una qüestió vivíssima sobre la qual, si no m'equivoco, té demanada la paraula el meu il·lustre company senyor Duran; és el traspàs, o millor dit, el no traspàs de serveis d'ordre públic, i jo, com que les parets senten, senyor Selves, perquè si Catalunya és un país petit, Espanya també és prou petita, perquè tots estem assabentats de tot. El senyor Selves, que, si no m'equivoco ve de Madrid, on s'ha sabut això de la interpellació de Sant Celoni, també haurà sentit moltes altres coses i haurà sentit que s'ha pogut dir, com s'ha dit públicament, que donar l'ordre públic a uns senyors que no el faran servir més que per a recolzar els seus apetits electorals, és una cosa que s'hi han de pensar molt els que tenen encara avui l'ordre públic a Espanya. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Qui ho ha dit això?

El Sr. FONTBERNAT: El cardenal Segura.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo ho he sentit, i això s'ha dit i s'ha escrit.

El Sr. FONTBERNAT: El cardenal Segura, ja li he dit.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: De moment només dialogo amb el senyor Selves. De manera que dic al senyor Selves que quan considero que el meu deure de Diputat m'obliga a intervenir en una interpellació que injudicia, no el Govern de Madrid, sinó el Govern de Catalunya, a mi, per a dir-me que es farà allí una interpellació en la que no hi tinc res a veure, a mi no em poden fer callar per la senzilla raó que sóc autonomista, els atropellats són catalans i l'atropellador és el Govern de Catalunya, i si l'atropellador és el Govern de Catalunya i l'atropellat els ciutadans de Sant Celoni, és aquí, al Parlament de Catalunya, on aquestes coses han d'ésser discutides.

El Sr. ESPANYA: Però si exagereu la nota els fareu el joc.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Per moltes coses que es diguin sobre la política municipal del Govern de Catalunya mai es dirà tota la veritat.

El Sr. FONTBERNAT: I mai es dirà tota la veritat...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Que calli l'inductor d'Esparraguera.

El Sr. FONTBERNAT: Jo tampoc callo; sóc dels Diputats que tampoc callo.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Vidal i Guardiola: dirigeixi's a la Cambra, segueixi la seva interpellació i no s'entretengui la V. S. amb disquisicions que per altra part exciten els ànims de la Cambra.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Si a la Presidència li sembla bé podrem tornar a Sant Celoni.

El Sr. FONTBERNAT: Fins a Esparraguera si hi vol venir, senyor Vidal i Guardiola!

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: El cas d'Esparraguera és tan clar que no necessita comentaris. Anem a Sant Celoni, i jo deia al senyor Conseller de Governació que a part d'infringir el Reial decret de novembre del 1909, a part d'infringir la Llei municipal, havia infringit també una pila de disposicions particulars. I jo començava i em trobava amb què s'acusa a l'Ajuntament de Sant Celoni de què en el padró no hi figuren els ocupants d'un edifici que és una associació o col·legi, Verge del Puig, si no m'equivoco, dels germans de la Doctrina Cristiana; i nosaltres coneixem totes les disposicions de totes les Lleis espanyoles que encara regeixen a Catalunya sobre com es formen els padrons d'arbitris, com es completen els padrons d'arbitris, i jo dic al senyor Conseller de Governació que si ha llegit directament o indirecta aquestes disposicions, el senyor Conseller de Governació ha passat de llarg per tota la Llei i per tota la reglamentació i ha considerat que ell era l'amo de la confecció dels padrons. Això, en el meu entendre, és una infracció que ell comet. Per altra banda, no sé fins a quin punt dintre de la subdivisió d'atribucions entre Governació i Finances i tenint en compte el que s'ha traspasat i el que no s'ha traspasat dels serveis, si és precisament el Conseller de Governació el qui és superior jeràrquic dels Ajuntaments en matèria de padrons. Però no vull anar a més detall.

El número 2 és igual que el número 1. Ara anem — hi han molts extrems —, a què no hi ha control en la recaptació i els documents de comptabilitat no estan reintegrats i no s'han liquidat els impostos que grabaven els pagaments. I sobre aquest punt jo sí que he de molestar breument a la Cambra... (*L'orador agafa un llibre.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Què ho vol llegir tot?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: El necessari per a demostrar una nova infracció de la V. S.

Regeix actualment a Espanya la instrucció de recaptació i apremi, modificada per un Decret de 30 de juny del 1926. A mi m'estranya que aquest Decret, que és precisament de la Dictadura — període, la legislació del qual les VV. SS. apliquen amb especial predilecció — que malgrat ésser de la Dictadura, la V. S. no l'hagi respectat i no s'hagi trobat amb l'article 25 que es refereix a les obligacions dels Recaptadors, obligacions dels Recaptadors que segons la Llei d'administració i comptabilitat, són també aplicables a tots els que administren cabals públics, Alcaldes, etc.; i allà s'hauria trobat el senyor Selves amb què es fa una definició per una banda de les faltes lleus, greus i més greus — ometo la lectura, només per a anar de pressa, però el text està a la disposició de tots — i ve després la nota dels càstigs, nota que s'assembla bastant a la que llegiré després de l'ordre de sancions de la Llei municipal, apercibiments, multes, suspensions, trasllats i destitucions. ¿En què ha tingut en compte el senyor Selves les disposi-

cions d'aquest article — que com dic és molt llarg i no el lleigeixo — però que preveu d'una manera molt meticulosa la formació de l'expedient, la forma d'establir els càrreges, la defensa dels interessos, etc? Absolutament en res.

I ara, jo comentaria, si no ho hagués fet ja el company Vallès i Pujals, l'altra part d'aquesta acusació. Es diu simultàniament que els compres no estan bé i que no estan reintegrats. Jo, senyor Selves, esperava veure el Govern de Catalunya en les vostres mans, que baixés molt, però el fer d'esbirros d'un altre fisc, això, francament, no ho hauria esperat.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura: Això és de mal gust.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Es de mal gust fer-ho i la nostra obligació és denunciar-ho. El que comença és el que fa l'equivocació; nosaltres seguim amb la crítica. Nosaltres no voldríem res més sinó que aquestes coses que critiquem del Govern de Catalunya no s'haguessin fet, i jo estaria assegut i molt tranquil descansant.

El Sr. CONSELLER de Governació: Però, això que fa la V. S. és una crítica?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: És una manifestació, senyor Selves, de què no em sembla bé que el Govern de Catalunya es dediqui a fer d'esbirro d'un fisc estrany.

El Sr. CONSELLER de Governació: Em pensava que era un míting!

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo l'apreciació definitiva encara me la guardo per a quan senti la resposta de la V. S. Sobre si és míting o no, quan contesti les meves acusacions faci-ho la V. S. en el to que vulgui, en to de sermó d'església, si vol; m'és igual, però contesti-les.

El Sr. CONSELLER de Governació: No em sento acusat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Ara hi ha una altra acusació que es refereix a unes petites adjudicacions directes fetes per l'Ajuntament de Sant Celoni, i jo pregunto al senyor Selves quines garanties ha pres per a esbrinar que la majoria — per a no dir la totalitat — dels Ajuntaments de Catalunya, quan es troben en circumstàncies semblants o iguals, no han fet exactament el mateix.

I ara ens trobem una altra vegada amb aquella falta fonamental que jo denunciava al principi del meu discurs, i era la de no informar-se amb caràcter general sobre totes les deficiències que hi puguin haver, que hi han, que jo reconec que n'hi han, totes les deficiències que hi han en la vida local catalana, i esforçar-se en esmenar-les en lloc d'informar-se per unes denúncies d'uns quants, inflar-les i exagerar-les, si fa falta, fins a construir una apariència de justificació de les sancions màximes previstes per la Llei. I en relació amb aquestes adjudicacions directes i amb la realització fraccionada d'obres, el senyor Selves, si s'informés, si com deia molt bé el company Vallès i Pujals, aquests bons elements que ha de tenir a la seva disposició a les oficines d'administració local, en lloc de fer-los servir de perseguïdors d'Ajuntaments els fes servir d'instrument de cultura i de vulgarització dels coneixements en matèria administrativa, fàcilment el senyor Selves podria, o bé corregir aquestes a tots els Ajuntaments, o bé, si volia imposar sancions, les imposaria amb ca-

ràcter més general i no a uns quants Ajuntaments respecte dels quals ha volgut l'atzar que les persones responsables pertanyessin a altres Parits que no són l'Esquerra Republicana de Catalunya. Però el senyor Selves en aquest cas ha demostrat que no recordava bé aquella màxima de veure la palleta en l'ull de l'altre i no veure la viga en el propi, i, naturalment, això és el que accentua encara el caràcter d'injustícia de tota la seva actuació.

I anem endavant, encara amb l'expedient de Sant Celoni. Modificació d'ordenances fiscals de recaptació. La Llei de 12 de juny del 1911 i l'Estatut municipal de 8 de març del 1924 contenen, d'una manera precisa, la reglamentació per a totes les intervencions dels ciutadans en demanda o en protesta contra determinats textos de les Ordenances, i dona als ciutadans i al Poder públic, que en aquest cas és el Delegat d'Hisenda — que no sé, torno a dir-ho, fins a quin punt el senyor Selves és també el successor dels Delegats d'Hisenda en aquesta matèria —, es donen maneres amplíssimes de corregir tots aquests defectes, mai pel camí, no ja de la suspensió, sinó ni tan sols dels apercibiments; dona, com jo deia al principi, manera de rectificar les equivocacions, perquè per a això està l'autoritat superior, no sempre amb el pal per a pegar, sinó amb la cultura i el superior coneixement per a rectificar els errors de les autoritats inferiors.

I voldria jo anar a l'últim punt de l'expedient de Sant Celoni: Les subvencions a comunitats religioses. Subvencions que tenen un caràcter cultural o benèfic. Jo precisament avui he hagut de fer un prec al Conseller de Cultura exposant el cas de què en un poble veí de Barcelona s'ha tancat una Escola senzillament perquè el mestre ha hagut d'anar a suplir o ha estat ascendit i destinat a un Grup escolar d'aquests que estan situats als llocs on hi havia abans els col·legis dels jesuïtes. I jo pregunto: ¿Es que el senyor Selves, amb un fervor que jo no sabia ni voldria qualificar aquí, va a la interpretació extrema de l'article 26 de la Constitució, fins al punt de prohibir, no solament les subvencions a establiments religiosos, sinó també l'ajuda indirecta a la cultura i a la beneficència, ajuda indispensable mentre els Ajuntaments i la Generalitat, que fins avui no ho han fet, no creïn institucions que, almenys — si no més, que aquest fóra l'ideal de tots —, donessin al poble la cultura i la beneficència que aquestes institucions religioses els hi donen?

El Sr. CUNILLERA: I l'escola nacional de Sant Celoni, com està?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No he de donar compte al senyor Cunillera, d'això, perquè li contesto senzillament que no ho sé.

El Sr. CUNILLERA: Doncs, ¿per què no donaven la subvenció a l'escola nacional, i no a aquestes escoles particulars?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA (*Adreçant-se al senyor Conseller de Governació*): Amb el permís de la V. S., continuo.

El Sr. CONSELLER de Governació: No sóc pas la Presidència!

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Moltes gràcies. Ara jo, senyor Selves, voldria resumir aquesta part dient que no un estudi dels fets, sinó un estudi dels actes de la V. S., que aquests són la base de la interpellació, ens demostra, a més del

que demostrà el company Vallès i Pujals, que es recolzen sobre citacions de Reglaments i Decrets derogats.

El Sr. CONSELLER de Governació: Reglament, cap.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: O Reials ordres derogades; es recolzen en la infracció de la Llei municipal del Reial decret del 1909 i de totes les disposicions fiscals, tant l'Estatut municipal com la Instrucció de recaptació i apremis.

I ara, per un moment, senyor Selves, hem d'anar a parlar de la manera com la V. S. interpreta les sancions. La Llei municipal, seguint un criteri semblant al criteri que jo he llegit i que s'aplica en la Instrucció de recaptació i apremis, té una gradació de sancions, i la V. S. té una tendència a què quant més i més insignificants, per més que s'inflin, siguin els delictes, més fortes siguin les sancions, i això no ho pot fer un governant que vulgui tenir l'honor d'ésser el primer Cap del servei d'Administració local en la Catalunya autònoma; perquè com jo li deia abans, el que ha de fer el senyor Conseller de Governació, no és l'exagerar les sancions més enllà del permès, perquè les sancions tenen, com dic, una gradació i una relació de parallelisme entre la importància de les sancions i la importància de les faltes.

El senyor Conseller de Governació, i amb molt poques i molt atinades paraules li ho digué l'altre dia el company Tallada, en el dubte, havia de triar per ésser un educador, per ésser un renovador de la vida local, però mai en el dubte triar les sancions màximes, sobretot quan aquestes, i això és el que jo vull dir a la V. S., representen una nova infracció de les disposicions vigents.

Perquè la V. S., a través d'aquestes suspensions, no destitucions — aquesta distinció entre suspensions i destitucions que fa la Llei municipal en la boca de V. S. és un sofisme, per la senzilla raó que la Llei municipal quan parla de suspensió estableix un procediment i un termini en quant a la suspensió, i en quant a la destitució diu que ha d'ésser l'autoritat judicial, i la V. S., i aquesta és una acusació de caràcter general que jo em permeto fer-li — en sentir-se Conseller de Governació del Govern autònom de Catalunya, el primer que la V. S. i tot el Govern, però la V. S. més directament responsable, hauria d'haver fet, era crear aquell conjunt d'organismes que donessin als elements acusats per la V. S., amb raó o sense raó, algun procediment de defensa que no fos l'haver d'acudir una altra vegada a la V. S., i avui dia nosaltres ens trobem amb què la Llei municipal s'aplica a Catalunya, però hem de traduir les autoritats, i la major part de les autoritats ens falten i totes queden concentrades en una sola persona i, francament, jo, que si repasso una mica la història política i administrativa d'Europa em trobo que quant més autònom és un país, més rigorós és l'establir tot seguit les institucions judicials que protegeixin als ciutadans contra els abusos dels governants nomenats autònoms, i que recauen tan fàcilment en el pecat de tirania com ha caigut la V. S. Jo que recordo aquestes orientacions generals de tots els països d'Europa, em pregunto: ¿Com és que la V. S. no ha procurat, per a cobrir-se ella mateixa, i per dignitat col·lectiva

del Govern de Catalunya, establir tot seguit aquests procediments en virtut dels quals aquests Regidors, aquests Alcaldes, acusats amb un enorme rigor per la V. S., poguessin anar a defensar-se i trobessin un empar, no al caprici de ningú, sinó de Lleis i Reglaments preestablerts?

Perquè la V. S. diu que no ha destituït a ningú. Molt bé. Però ha suspès, creant unes vacants que ha cobert il·legalment, com ja ho demostrà el senyor Vallès i Pujals, de manera que ha fet alguna cosa molt pitjor que aquestes destitucions, perquè contra les destitucions també avui hi ha en la Llei vigent una defensa, i per la manera com la V. S. actua fa una destitució subreptícia, dissimulada, de suspensió, contra la qual ningú pot recórrer i, sobretot, ja hi ha un senyor nomenat il·legalment, senyor que substitueix al suspès i que, per consegüent, aquest sí que està definitivament destituït perquè no té absolutament cap esperança de tornar al seu lloc.

Però, senyor Selves, nosaltres veiem amb pena — i ho diem — com la V. S. ha orientat la política municipal. De totes maneres, ens sembla que això no és irremeiable. Quan aquí venim a assenyalar defectes, ho fem sobretot amb el bon desig de veure si un superior criteri, no el nostre, el que sigui, un superior criteri s'imposa a la Cambra i marca millors orientacions per l'avenir. ¿Quina és la finalitat nostra en promoure aquesta interpellació? ¿Quina és la finalitat vostra en dirigir el Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya? Al nostre entendre — i suposo que en això estem tots d'acord — ennoblir la vida local catalana. Jo coincidiré probablement amb la V. S. en reconèixer que Catalunya autònoma ha heretat exclusivament institucions deficientes, institucions pèssimament organitzades. La vida local espanyola no és una excepció; la vida local catalana desgraciadament tampoc és una excepció dintre de la vida local espanyola. Nosaltres sabem que massa sovint els que desempenyen els càrrecs d'elecció popular, en els pobles mitjans i petits — del poble més gran de Catalunya crec que val més que no en parlem — nosaltres sabem que la tendència a l'abús del poder és una tendència vivíssima i que necessita, dintre del respecte a l'autoritat, una intervenció molt discreta del poder en aquell sentit de defensar els drets constitucionals dels ciutadans, a què em referia al principi.

Però anem més enllà, senyor Selves; jo reconèixeré que la major part dels Ajuntaments no tenen aquella situació, aquell ordre, aquella meticulositat en la gestió comptable de les finances, i això té moltes causes i té moltes explicacions, perquè, d'una banda, els gestors populars, Alcaldes i Regidors, procedeixen de classes socials on la trista experiència ens demostra que tampoc en les empreses privades, àdhuc en perjudici dels interessats, tampoc es porta molt bé la comptabilitat. Sap la V. S. quant freqüents són a la nostra terra les empreses particulars desordenades. Doncs, si els Alcaldes i Regidors són una representació d'aquestes mateixes classes, és natural que tinguin llurs mateixes virtuts, però també llurs defectes. I això, com es cura? Es cura, senyor Selves, amb aquestes inspeccions d'origen polític? Es cura amb una major instrucció, amb una major cultura, amb una informació més detallada. Jo hauria esperat, per exemple, del senyor Conseller de Governació, veure com organit-

zava per Districtes, per zones, com fos, sèries de conferències, gratuïtes, si vol el senyor Selves, invitant; jo diré més — i no voldria pas que se'm titllessin d'anti-autonomista —, obligant, si fes falta, als Alcaldes i Regidors, a assistir a aquestes conferències, on se'ls repartissin unes instruccions explicant — pel coneixement de la pràctica que tenen molts dels funcionaris segurament a les ordres de la V. S., i si no els tingués, que em penso que sí que els té, els trobaria segurament en altres llocs —, explicant-los quines són les faltes més corrents, comeses no per tres o quatre Ajuntaments, on per atzar, en trenta o quaranta són Alcaldes i Regidors elements de la Lliga, sinó pels Ajuntaments de Catalunya, i explicant-los la manera com poden posar en regla la comptabilitat, com poden portar bé els comptes. Perquè el més graciós del cas, és que en aquests expedients es parla sempre de desordre en la comptabilitat, però no s'acusa mai a cap dels Regidors d'haver-se posat cap pesseta a la butxaca, i això ens vol dir que ja debem fer una classificació de les faltes entre lleus i greus, tota vegada que per mesurar la gravetat d'una falta s'ha de tenir en compte si mitjança o ha mitjançat la intenció de lucre, que això és el que diferencia les faltes, i quan no ha existit la intenció de lucre, la falta deu ésser considerada com a lleu. I també cal tenir en compte que si la intenció de lucre s'hagués pogut insinuar, amb quin goig, amb quin interès no s'hauria posat de manifest. I com que la intenció de lucre no apareix per cap banda, hem de suposar que totes aquestes faltes de comptabilitat són faltes lleus, moltes vegades petitíssimes distraccions, que no arriben a menjar la qualificació de negligència en els termes legals de la qualificació de negligència.

Això, senyor Conseller de Governació, és el que s'hauria de fer.

El Sr. CONSELLER de Governació: Ja es fa.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: S'haurien de castigar totes les faltes i tots els delictes, però ni en la boca del senyor Vallès i Pujals ni en la meua boca, i encara que jo no tinc el dret de prejutjar als senyors Diputats, suposo que de boca de cap Diputat de Lliga Catalana sortirà mai una paraula emparant faltes i delictes sancionades pel Codi. El que diem és que l'organització de la vida municipal és defectuosa per tradició i, sense ofendre ningú, per una incultura social general. Quan nosaltres anem a corregir les causes del mal, hem de procurar que al cap de dos a quatre o de sis anys, poguem presentar uns Ajuntaments, que siguin del Partit que siguin, perquè la lluita d'idees prosseguirà, però, tant si són vostres com si són nostres, com si són dels altres, aquests Ajuntaments siguin, ja gràcies a aquesta obra liberadora i educadora, uns Ajuntaments que es podran presentar al nivell dels Ajuntaments d'un país vertaderament civilitzat. I hem de reconèixer que en el dia d'avui poques vegades es poden presentar Ajuntaments així.

Ara hi ha una altra cosa, i és que els senyors que tenen el Govern de Catalunya, poden més a més que la cultura, en aquest aspecte, posar en marxa un altre instrument; i és el d'ensenyar a tots els ciutadans que no ocupen lloc de comandament, quines i quantes són les facultats i atri-

bucions que les Lleis vigents els hi donen per a defensar-se dels abusos dels administradors. I això sí que és una acció noble, perquè així es contribuiria a desterrar les baixes denúncies, que gairebé totes són de persones que no tenen res a veure amb l'administració del poble. Això sí que contribuiria a enaltir el nivell general de la ciutadania dintre dels pobles petits de Catalunya.

D'una banda que els administradors sàpiguen — i si no ho saben, se'ls hauria d'ensenyar — com es porten els llibres, i com s'administra la cosa pública, i d'altra banda que els ciutadans sàpiguen quins són els mitjans que la Llei vigent els hi dóna a l'objecte de poder defensar-se contra els abusos de poder i contra les extralimitacions i contra les faltes en general que cometin els gestors de la cosa pública.

Creiem, senyor Conseller de Governació, que si la V. S. dóna més relleu a aquesta gestió, si ja l'ha començada i la comença en el que pugui no haver-la començat encara, farà un gran bé a Catalunya; i podrà dir-se que aquesta obra donarà el to de tota la vostra actuació; perquè nosaltres tenim encara memòria i recordem el que era el Ministeri de la Governació en els temps anteriors. El Ministeri de la Governació era un instrument de persecució, i nosaltres no voldríem ésser catalans autònoms, tenint una illusió d'autonomia i que d'una cosa tan vital com aquesta no haurien absolutament valgut per res totes les transformacions, i que ens trobéssim encara amb una vida local igual sota d'un Ministeri de la Governació, com es trobaven tots els Ajuntaments espanyols, catalans i no catalans, abans de l'autonomia de Catalunya. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA: Senyors Diputats: Em perdonaran que jo intervingui en aquest debat, perquè el tema és prou interessant perquè prenguin part en la discussió el major nombre de Diputats. I jo em crec en l'obligació d'intervenir per a recollir unes al·lusions referents a la política de Lleida, fetes pel senyor Rovira i Roure, sobre política municipal; i unes altres al·lusions fetes pel senyor Vallès i Pujals, referents a la Comissió de Governació.

El senyor Rovira i Roure, distingit amic meu...

Una VEU: Tots són distingits!

El Sr. ESPANYA: Aquí, com a companys, tots som distingits. El senyor Rovira i Roure en la seva intervenció es va referir a un determinat acte del Comissari de Lleida, senyor Valldeoriola, criticant la seva actuació en relació a una subhasta del poble de Torà. I jo li he de dir al senyor Rovira i Roure, que la seva crítica és injusta, i he d'afirmar que el senyor Comissari de la circumscripció de Lleida és una persona digníssima sota tots els aspectes, i incapaç — sí, incapaç — de cometre cap arbitrarietat.

La suspensió acordada pel senyor Comissari de la circumscripció de Lleida es fonamenta en l'incompliment de preceptes legals a l'expedient de la subhasta que es volia celebrar per l'Ajuntament de

Torà, i la determinació es va prendre en virtut d'una potestat formulada per la majoria dels veïns del mateix poble de Torà, que certament estan molt satisfets de l'acte i de la resolució presa pel senyor Confissari de la circumscripció de Lleida. És precisament en aquest sentit que jo em creia obligat a intervenir en aquest debat, per a recollir aquelles censures que va tenir el senyor Rovira i Roure, i defensar al digníssim senyor Comissari de Lleida.

També va parlar el senyor Rovira i Roure atacant el digníssim company Viadiu, i en aquesta mateixa sessió hem sentit com el company Viadiu ha negat l'exactitud de les referències de la carta de què va parlar el senyor Rovira i Roure. Però aquella referència seva tenia relació amb una inspecció de l'Ajuntament d'Oliana, i no semblava sinó que aquesta era una inspecció acordada també il·legalment; i jo he de dir aquí, als senyors Diputats, perquè ho sàpiguem, que aquesta inspecció havia estat acordada en virtut d'un expedient instruït fa uns quant anys, precisament, per l'Ajuntament d'Oliana, en el qual hi figuraven amics del senyor Rovira i Roure. I per consegüent, el que han demanat els veïns d'Oliana és que es portés a terme la resolució d'aquest expedient; i això és el que ha acordat el Govern de la Generalitat. No creiem, per tant, que sota cap concepte pugui parlar-se d'il·legalitat en relació a aquesta qüestió.

Però, liquidat aquest assumpte de la política local de Lleida, he de referir-me ara a les al·lusions del senyor Vallès i Pujals. Ja el nostre President de la Comissió de Governació, senyor Simó i Bofarull, va rebutjar aquelles al·lusions; i jo, en aquest sentit, no he de fer més que manifestar la meua absoluta conformitat amb allò dit pel President de la Comissió de Governació. Però s'ha d'aclarir un aspecte d'unes manifestacions fetes pel senyor Vallès i Pujals; i aquestes manifestacions a més ens serviran de motiu per a sentar el meu criteri respecte a orientacions de la vida municipal de Catalunya. Perquè em sembla que en el fons d'aquest debat, a més de volguer censurar injustament el senyor Conseller de Governació, es busca crear un ambient determinat per a pressionar el Projecte de Llei municipal.

Deia el senyor Vallès i Pujals: «Hem estat avui abans de venir a la sessió (es referia a la Comissió de Governació) una hora estudiant el Projecte de Llei municipal que ha presentat el Govern, i hem convingut amb què aquesta Llei no permetrà al Conseller de Governació el que està fent.» Jo he de dir que no estava present en aquella reunió, com m'he vist privat d'assistir a d'altres, però si hi hagués estat hauria dit que no estava pas d'acord amb aquelles manifestacions que el senyor Vallès i Pujals posava en boca dels demés Vocals. El senyor Simó, en nom de la Majoria, ja ho va desmentir.

Però això té la seva importància i la té perquè si realment la nova Llei municipal tingués aquest criteri del senyor Vallès i Pujals, seria deixar indefens el Poder públic vers les il·legalitats que es poguessin cometre, i per això n'hem de parlar; perquè si la nova Llei municipal no pogués corregir un cas com el de l'Alcalde d'Esparraguera i determinades extralimitacions de les que s'han fet esment, si això pogués ésser, si no es poguessin corregir tals coses, jo diria que aquella Llei no respondria al sentit ca-

talà i republicà a què ha de respondre en aquests moments.

La finalitat de la interpellació del senyor Vallès i Pujals em va semblar que tenia dos aspectes; un, de censura al senyor Conseller de Governació, i aquest em sembla que ha estat suficientment rebutjat i que han estat desfetes les argumentacions que el senyor Vallès i Pujals havia fet sobre aquesta matèria.

Però l'altra finalitat és l'afirmació de principis, amb l'intent de preparar un ambient especial per a la futura Llei municipal, i d'això és del que desitjo parlar.

Jo, quan sentia el senyor Vallès i Pujals, em recordava d'aquelles campanyes que en temps de lluita dels nacionalistes catalans, contra els enemics de l'autonomia de Catalunya, es feien en sentit municipalista. Recordaran els senyors Diputats com enfront del nacionalisme s'hi oposava sempre el municipalisme per alguns catalans enemics del nostre règim nacionalista i per altres de les altres províncies de la resta d'Espanya, i recordaran com enfront de la sobirania que reclamàvem per a Catalunya ens parlaven sempre de l'autonomia municipal, del Municipi per damunt de l'autonomia de la nostra nació. Sobre aquesta sempre hi posaven l'autonomia dels Municipis.

Recordaran les campanyes fetes a Aragó i a Madrid i les argumentacions del senyor Royo Villanova i fins les assemblees celebrades, i veuran com en tots aquests actes, enfront del nostre problema s'hi ha posat la sobirania del Municipi, s'ha posat la sobirania del Municipi per damunt de la sobirania de la nació. I jo dic que contra la sobirania de Catalunya no hi val l'autonomia municipal i no pot prevaler, perquè tots els catalans hem defensat sempre la sobirania de Catalunya per damunt de l'autonomia dels Municipis i en això crec jo que hem estat tots identificats, fins al punt de què en tots els Projectes d'Estatut de l'autonomia de Catalunya s'ha recabat sempre per a Catalunya la sobirania per a establir el règim local, de tal manera, que en l'article 10 de l'Estatut consta que correspon a Catalunya la facultat total i plena per a legislar sobre els Municipis.

De manera que en aquest sentit hem recollit en l'Estatut l'esperit de sobirania nacional de Catalunya per damunt dels Municipis.

Ara bé, nosaltres podem, per consegüent, concedir delegacions de serveis en favor d'aquelles demarcacions territorials, si es fan, àdhuc en favor de les mancomunitats de Municipis que es puguin crear a l'empar de la Llei municipal; podem concedir autonomia als Municipis, el que no podem concedir és la desmembració de la nostra sobirania i, per consegüent, el Poder públic ha de mantenir la suprema autoritat sobre els Municipis de Catalunya. I partint d'aquest principi es plantegen diversos problemes. El problema a què es referia el senyor Vallès i Pujals, que és: ¿quines han d'ésser les normes d'exercici per part del Poder públic català respecte a la seva intervenció en la vida municipal? ¿Es que la concessió d'autonomia al Municipi significa que el Govern de Catalunya ha d'apartar-se absolutament de la vida i actuació d'aquells Municipis autònoms?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: S'ha d'apartar.

El Sr. ESPANYA: No ha d'apartar-se, i això jo ho recolzaré amb el que passa amb les diferents

Lleis autonomistes d'Europa, en diversos Estats on hi ha l'autonomia municipal establerta i on hi ha hagut sempre el sentiment autonomista, i s'ha reservat per al Poder públic el dret d'intervenció. I fins això ho defensava el seu company de Minoria senyor Vidal i Guardiola quan deia que cal imposar sancions i reconeixia el dret a una intervenció al Conseller de Governació per a corregir els abusos de poder i les extralimitacions dels Ajuntaments, i la prova d'això és que el senyor Vidal i Guardiola i algun altre senyor Diputat de la vostra Minoria s'han queixat al Conseller de Governació per determinades extralimitacions comeses i s'ha demanat la seva intervenció.

Però, ¿és que és possible creure que un Poder públic es pugui desprendre d'aquesta facultat? Perquè si intervenen totes les activitats de la vida d'un país, i en el règim de propietat i en les llibertats individuals, ¿és possible creure que quan es tracta d'un Municipi s'ha de negar o impossibilitar la intervenció d'aquell Poder? És a dir, ¿que mereix més respecte la llibertat d'un Ajuntament que la individual, que és de caràcter essencialment polític? Si els drets mateixos polítics de l'home, que són la base essencial de totes les Constitucions, són moltes vegades intervinguts pel Poder públic i pel Govern en molts aspectes! ¿Com es pot creure, doncs, que quan s'extralimiten els Municipis no hi ha d'haver aquesta autoritat interventora com en els casos individuals?

Es més; la funció judicial, que per les VV. SS. és considerada com un veritable Poder, que se l'equipara al Poder legislatiu i a l'executiu, que, segons la nostra Constitució i la de la República, és una funció judicial, però que volem que s'exerceixi amb tota independència perquè així està reconegut en la nostra Constitució, ¿és que per ventura la funció judicial pot deixar d'ésser inspeccionada pel Poder públic?

¿No vam veure l'altre dia com es va aixecar un company de la Minoria socialista posant de manifest una queixa al Govern de la Generalitat, i adreçant-se al Conseller de Justícia i Dret va demanar la seva intervenció perquè la justícia catalana reconegués els drets i prerrogatives dels Diputats i aquesta petició mereixia l'assentiment de les VV. SS.? ¿I no es digué que s'intervindria per part del senyor Conseller de Justícia i Dret, sense cap protesta ni astorament? (*Rumors.*)

Aquest és el punt interessant del problema, i jo he de dir als senyors Diputats que m'interrompen que tinc aquí unes dades, no solament del que passa a Espanya, sinó també del que esdevé a l'estranger.

Evidentment, hi hagué exageració en comparar el digne Conseller de Governació amb Romero Robledo i en dir que havia estat un *esbirro*.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: *¿Esbirro del fisc!*

El Sr. ESPANYA: Això és exagerat i l'exagerar cal considerar que ocasiona un perjudici a la nostra autonomia, perquè així es dona gust als enemics de Catalunya.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA (*Assenyalant el banc del Govern*): Ells la perjudiquen, nosaltres no.

El Sr. ESPANYA: No hi havia raó en allò, però jo volia esmentar uns exemples del que passa en altres països de règim autonomista. Citaré per exemple Irlanda, on el ministre d'Higiene i Poder local pot dissoldre les autoritats locals si hi ha hagut la convicció de què no compleixen amb les seves obligacions. Citaré el que passa al Canadà, país d'àmplia autonomia local, on existeix un control sobre els Municipis...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: ¿Quin control?

El Sr. ESPANYA: Li diré: a Nova Escòcia el Governador té facultats per a substituir una autoritat local que no compleixi els seus deures. A Colòmbia Britànica, el sots-governador en consell nomena un inspector dels Municipis que pot obrir informacions i prendre decisions relatives als afers municipals. Totes aquestes notes les poso a disposició de les VV. SS. perquè les puguin controlar amb les memòries que s'han publicat dels congressos municipals internacionals.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No en té més la V. S.?

El Sr. ESPANYA: En citaré varies. Els diferents Estats que constitueix el Reich alemany tenen cadascú el seu propi sistema de govern municipal; i jo puc dir que a Saxònia l'autoritat de control exercida per l'Estat pot assegurar la marxa de l'administració delegant un comissari; a Wuttemberg, les autoritats de control de l'Estat tenen el dret d'examinar, a instància de qualsevol particular, els acords i les resolucions de les autoritats municipals. Tot i que sembli que per una denúncia no haurien d'intervenir-se els acords i resolucions de les autoritats municipals, en aquest país el control de l'Estat damunt l'administració municipal tendeix a assegurar: primer, que els poders legals existents del Municipi no són infringits; segon, que les obligacions públiques del Municipi prescrites per la Llei són complides, i tercer, que el procediment legal en el despatx i resolució dels afers de l'administració municipal és observat. Les autoritats de control de l'Estat tenen, per exemple, el dret d'obligar les autoritats municipals a procedir d'acord amb la Llei i en el seu cas a què aquestes autoritats cedeixin el lloc si no obren conforme els seus deures. I a Suïssa — no em negareu que Suïssa és un país eminentment autonomista, autonomista per essència, presència i potència, podríem dir — perquè el mateix la Constitució de Suïssa que el regisme de cada Cantó, de cada Municipi és essencialment autonomista, i l'autonomia local allí, per consegüent, té el més ampli sentit. Ara explicaré el que passa a Suïssa. A Suïssa el control de cada Cantó existeix en tots els Municipis del Cantó; i en els Cantons suïssos francesos, per exemple, en el cas de què l'Administració municipal ofereixi indicis de desordre, la gestió municipal pot ésser confiada a un comissari nomenat pel Cantó, i els Cantons tenen generalment el dret de procedir a la inspecció de tots els afers municipals, i la Constitució de diferents Cantons àdhuc conté disposicions preveient una inspecció de les Administracions municipals cada dos o quatre anys en tots els Municipis.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Ja en parlarem de tot això !

El Sr. ESPANYA : De manera, senyors Diputats, que he citat aquest exemple perquè no sembli que el Conseller de Governació i el Govern de Catalunya estan aquí abusant d'una manera extraordinària del seu Govern. Jo no vull referir-me ni a Decrets ni a Lleis ni a Reials ordres, perquè això sembla una discussió d'advocats ; jo em referia a l'aspecte general de l'assumpte ; que no poden negar el dret i les facultats d'un Govern i d'un Conseller de Governació, que tenen funcions executives en aquest aspecte de la vida municipal ; no es pot negar el seu dret a intervenir.

Ara, a cercar totes les garanties que calgui per a assegurar l'autonomia dels Municipis, jo no m'hi oposo pas. Direu que potser és millor deixar això a les autoritats judicials, i jo he de dir que en aquestes matèries la meua experiència m'ensenyava que la intervenció dels Tribunals de Justícia no és pas sempre eficaç, perquè recordareu que moltes vegades, denúncies que s'han fet sobre casos de determinats Ajuntaments, ha esdevingut que en lloc d'anar a la presó els Regidors que hi haurien d'haver anat, hi han anat o han estat processats almenys els ciutadans que han tingut la valentia de denunciar els casos. Jo crec que en aquesta matèria cal distingir entre mancaments d'una naturalesa i d'altra. Hi pot haver mancaments d'ordre jurídic administratiu, i jo ja he dit que acceptava el criteri de què en aquesta matèria siguin autoritats d'ordre jurídic administratiu les que intervinguin. Hi pot haver manament d'ordre penal, i és clar que en aquesta matèria han d'ésser els Tribunals encarregats de la jurisdicció penal els que hi han d'intervenir ; però hi poden haver mancaments d'ordre polític governatiu i constitucional, i en aquest ordre, en aquest concepte de coses, hi ha d'intervenir forçosament el Govern, que és precisament l'encarregat d'aquesta funció i, per consegüent, en nom seu el Conseller de Governació.

Ara, en quant al dret d'inspecció per a establir aquests fets, per a cercar l'existència o no d'aquests fets, per a veure si els mancaments són delictius, d'ordre jurídic administratiu o governatiu, és natural que la funció inspectora l'ha de tenir sempre el Govern de Catalunya.

De manera, que jo he volgut en aquest aspecte intervenir en el debat, perquè crec que això ho hem de tenir molt en compte en confeccionar la nova Llei municipal. No anem a fer aquí un ambient, a crear un ambient que després resulti que ens coaccioni a tots per fer la nova Llei municipal, perquè jo dic el següent : que si nosaltres no ho fem així, ens exposem a què el caciquisme i el sentit de reacció es recolzi en Ajuntaments precisament petits, apartats dels grans centres de Catalunya, i des d'allí s'intentin rebel·lions contra la República i el règim d'autonomia de Catalunya. Res més. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. FONTBERNAT : Després d'Irlanda i Saxònia, Esparraguera queda a l'alçada del betum ! (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT : Resta suspesa aquesta discussió.

Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de Notariat

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Senyors Diputats : La interpellació tan brillantment explanada pel senyor Tries de Bes respecte al traspàs de serveis de Notariat, té dos aspectes : un, que es refereix concretament al Decret efectuant el traspàs de serveis de Notariat, i un altre que té un abast més general i que es refereix a la política que se segueix en relació amb el traspàs de serveis.

Respecte a l'aspecte concret del traspàs de serveis de Notariat, no puc afegir gaires coses a les que ja va exposar el senyor Tries de Bes. En realitat, la mateixa exposició que ell va fer no ha estat discutida, perquè el senyor Conseller de Justícia i Dret, en contestar-li, deia «jo subscric la gairebé totalitat del que ha exposat el senyor Tries de Bes ; jo hi estic conforme, però no podia fer altra cosa». I és que en realitat de tot el que es va exposar aquí — i jo en recolliré només una nota perquè em serveixi després de base a l'exposició meua — la nota fonamental és que en allò relatiu a les Notaries que tenen tanta importància per a nosaltres des del punt de vista de la vida del Dret català, el que és fonamental és la manera de provisió. Hi ha la Llei orgànica del Notariat de l'any 1862 que establia que la provisió tindria lloc no solament per oposició, sinó per oposició que es realitzava en les Audiències integralment ; de manera que d'acord amb la Llei orgànica del Notariat, s'efectuava i devia efectuar-se la provisió de totes les Notaries de Catalunya. Això enterbolit, modificat, alterat per una sèrie de reglaments, de disposicions que successivament varen anar modificant, introduint alteracions a aquest estat de dret que es derivava de la Llei orgànica del Notariat — alteracions i modificacions que varen provocar aquí a Catalunya campanyes sorolloses en les quals alguna vegada el mateix senyor Conseller de Justícia i Dret hi havia pres part — en aquest aspecte no tinc més que un punt a afegir sobre el qual crec que encara no se n'ha parlat prou o no s'ha cridat prou clarament l'atenció i que a judici meu té molta importància. Em refereixo a la norma segona establerta en el Decret de traspàs de serveis, en la qual es diu : «Que el Departament de Justícia i Dret de la Generalitat de Catalunya posarà en coneixement de la Direcció General dels Registres i del Notariat, les vacants que ocorrin en el territori de Catalunya, i que immediatament la Direcció General dels Registres i del Notariat comunicarà al Departament de Justícia i Dret de la Generalitat el torn a què correspongui la vacant.» Aquí hi ha un precepte que pot tenir per a nosaltres en ordre a la provisió una transcendència : les vacants es produeixen de diversa manera, per trasllació, per ascens, per mort dels que desempenyen unes Notaries. Evidentment, dintre d'aquestes diverses maneres de produir-se les vacants la menor part correspon a la mort, la major part correspon a les altres causes per les quals es cessa en l'exercici d'una determinada Notaria. El poder determinar a quin

torn correspon, ve de la manera com es produeixi la vacant segons els Reglaments que existeixen. Quan la vacant es produeix per mort, és un fet indubtable el dia i l'hora en què ha ocorregut la mort del notari que exercia la Notaria, però quan es produeix per altres causes, per ascens, per trasllació, com sigui, la determinació de la prioritat no és una cosa tan indubtable. Jo no vull fer càrrecs al que avui despenya la Direcció dels Registres, suposant que poden fer combinacions, però amb tot el respecte degut a les persones — que no alludeixo aquí a persones determinades — és evident que el que despenya la Direcció dels Registres, tenint la facultat de determinar la vacant, pot fer passar davant un o altre i determinar si les vacants que es produeixen a Catalunya corresponen a oposició, a trasllat o a altra manera. De manera, que en realitat, això potser explica el perquè aquí en aquest Decret del traspàs de serveis on el senyor Coromines ha cregut que podia admetre tot el relatiu a la manera com es formaria el Tribunal, els de la Direcció General dels Registres han cregut que no podien deixar de determinar que foren ells els que determinarien la manera com s'ha de proveir la vacant i el torn al qual correspongui.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Al contrari, som nosaltres que ho fem.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Que fem què?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Nosaltres comunicarem la vacant.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Vostès comuniquen la vacant, i, naturalment, aquesta vacant s'ajunta amb les altres que existeixen a la Direcció General dels Registres.

Diu la norma segona: «El Departament de Justícia i Dret de la Generalitat comunicarà a la Direcció General dels Registres les vacants que ocorrin en el territori de Catalunya i llavors la Direcció General dels Registres comunica al Departament de Justícia i Dret el torn al qual correspon la vacant.» Naturalment, per a determinar el torn al qual correspon la vacant té en compte la comunicació rebuda del Departament de Justícia i Dret de la Generalitat i totes les altres dades que existeixen en la Direcció General i respecte de les quals el Departament de Justícia i Dret de la Generalitat de Catalunya no en té notícia de cap mena, amb la qual cosa és natural que la Direcció General dels Registres i del Notariat té unes facultats i té uns mitjans que utilitzarà o no utilitzarà segons els majors o menors escrúpols de la persona que la despenyi per a fer anar la Notaria vacant a un o altre torn, segons estimi més convenient.

Però, repeteixo, que no és aquesta la gravetat que assenyalo en aquesta disposició. A judici meu, la major gravetat està en el paràgraf següent que diu: «Dicho Departamento (el de Justícia i Dret de la Generalitat) podrá recurrir ante el Ministerio de Justicia de la República si creyese erróneo el señalamiento de turno.» I això sí que ja és més greu, perquè llavors resulta que el Ministeri de Justícia de la República es converteix en un superior jeràrquic del Departament de Justícia i Dret de la Generalitat de Catalunya, i així com en l'article 15 de l'Estatut s'estableix — i

aquest és un precepte bàsic de la nostra autonomia — que els conflictes de jurisdicció si es susciten entre les autoritats de la República i la Generalitat o entre organismes dependents d'ella seran resolts pel Tribunal de Garanties Constitucionals; la Comissió que ha entès en el traspàs de Serveis i que hi ha intervingut en nom de Catalunya, ha estimat que quan es trobés en conflicte amb la Direcció General dels Registres no era un conflicte de jurisdicció entre autoritats diferents, sinó que havia d'utilitzar un recurs davant el Ministeri, superior jeràrquic, com si fóssim una Diputació provincial.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ja li explicaré els motius.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: M'explicarà el que vulgui, però les disposicions són clares i terminants, tal com vénen establertes en el Decret de traspàs de serveis. Hi ha l'altre concepte al qual feia referència el senyor Tries, que és el de la Mutualitat, Mutualitat que pertanyia al Col·legi de Notaris de Catalunya, que va passar en virtut d'una disposició del senyor Galo Ponte a convertir-se en una Mutualitat general, i que el senyor Conseller de Justícia i Dret qualificava aquest acte d'expoliació, i ho qualificava amb raó, perquè era en realitat un acte semblant al realitzat amb la Mutualitat del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria en temps del Governador senyor Martínez Anido. Però allò greu no és que això s'hagués realitzat llavors; és que avui en el Decret de traspàs de serveis s'hagi acceptat aquella expoliació de la Mutualitat del Col·legi Notarial de Catalunya i no s'hagi pogut corregir i no s'hagi reabat que aquella expoliació deixés de tenir efectivitat, i que nosaltres, el Col·legi Notarial de Catalunya, poguéssim tenir la Mutualitat organitzada tal com li correspon per l'origen dels seus cabdals i tal com correspon per justícia i per raó i per l'essència mateixa del règim autonòmic. I és lamentable que hagi passat això, perquè ve a agreujar-se i a manifestar-se amb això el mateix que s'ha manifestat en altres ordres: el que en col·locar-nos nosaltres en la mateixa situació en què poden estar la resta dels espanyols nosaltres haguem de contribuir al general, i que si volem tenir coses pròpies, nosaltres haguem de pagar-ho; ha passat això amb l'ensenyament en l'article 7.º de l'Estatut, passa en altres manifestacions i jo temo molt si inclús en aquells casos en els quals no ve determinat en l'Estatut, la Comissió de traspàs de serveis s'inspira en aquell criteri, arribarem al dilema que, o bé els catalans haurem de tenir un servei de civilització inferior als restants espanyols, o haurem de pagar molts més tributs que els que hagin de pagar la resta d'Espanya.

Però hi ha una qüestió, no vull insistir en punts que ja han estat debatuts, que quan va ésser exposada pel senyor Conseller de Justícia i Dret, va produir-se un veritable astorament. El senyor Conseller de Justícia i Dret, quan parlava de la Mutualitat, quan parlava de la Llei del 1862, deia: Es que la Llei del 1862 de fet estava derogada, de manera que vosaltres demaneu aquí una supervivència, no una vigència de la

Llei del 1862; i quan es parlava de la Mutualitat deia: allò era una disposició que s'havia dictat, era una disposició que era una Llei i no hi havia més remei que complir-la. Jo li dic al senyor Conseller de Justícia i Dret...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, no és això; hi ha una Llei de la República que ha convertit en Llei aquest Decret de la Dictadura.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Sí, sí, però després ha vingut l'Estatut. El que la Llei del 1862 estés derogada per un cúmul de disposicions i de reglaments que s'han dictat després, segurament és un criteri que no sostenia la V. S. quan anava a fer mítings per a protestar de les disposicions dictades sobre el Notariat i per a defensar el Dret català.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Per això fèiem els mítings.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Precisament per a protestar del que eren unes extralimitacions comeses en contra de la Llei, i estimava que allò no era per a derogar la Llei, no podia derogar la Llei, és a dir, que aleshores la V. S. estimava que aquest era el criteri que s'havia de defensar, i avui, quan representa a Catalunya en la Comissió de traspàs de serveis, la V. S. estima que totes aquelles disposicions constitueixen una derogació de fet de la Llei de l'any 1862.

Però a més, senyor Coromines, és que el criteri és molt greu, perquè això de què existeixin un conjunt de Reglaments de disposicions, de circulars, això existeix en totes les branques de la burocràcia de l'administració espanyola; el mateix que passa en el Notariat, passa en tots els ordres, i si nosaltres hem de tenir com a un mur infranquejable per a la nostra autonomia, totes aquelles disposicions que consagren la burocràcia espanyola, i si ens ha d'imposar el respecte d'aquelles disposicions, ja podem dir que l'Estatut no servirà per a res, perquè dintre de l'Estatut haurem d'estar sotmesos a les mateixes trabes.

El Sr. CONSELLER PRIMER: ¿I el règim local?

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Ja en parlarem, perquè anirem a tot.

El senyor Coromines formulava també un altre argument i deia: «En realitat, la Comissió de traspàs de serveis s'ha hagut de moure ja dintre d'un cercle limitat; nosaltres teníem un article de l'Estatut que disposava que en el traspàs dels serveis, en l'organització dels serveis de Notariat, la Generalitat podria designar els notaris, però ho havia de fer d'acord amb les Lleis de l'Estat.» Jo no sé si el precepte podia servir perquè tant alegrement s'acceptés, com s'accepta en el preàmbul, que Lleis volen dir totes les disposicions; però en fi, de totes maneres, senyor Coromines, jo vull tornar sobre això a una interrupció que vaig fer quan l'altre dia parlava. Jo no sé, si fossin aquí els senyors Lluhi i Xirau, que varen representar el Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya en la Comissió que elaborà l'Estatut, jo no sé si estarien conformes amb el criteri del senyor Coromines, de què l'Estatut estés tan mal redactat que suposés que com a resultat del traspàs de serveis de Notariat, Catalunya es trobés amb què els títols de notari els signés el senyor Macià en lloc de signar-los el senyor Alcalà Zamora,

però que en tot el demés de l'organització de serveis estem avui en situació pitjor que l'any 1862. Però jo tinc interès en recollir l'allusió que aleshores se'n va dirigir, dient: «Vosaltres també hi éreu.» No, senyor Coromines; això no és just. La confecció de l'Estatut de Núria, el primitiu, la varen fer exclusivament vosaltres, i cap participació tinguèrem més que la de votar-lo quan es va fer el plebiscit. Després, en totes les negociacions que varen seguir a les Corts Constituents, aquí hi ha el nostre amic senyor Abadal que aleshores era també Diputat a les Constituents, i pot confirmar que mai es va demanar la col·laboració dels nostres amics...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Divereses vegades va parlar en defensa de l'Estatut.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I algunes vegades que va parlar se li varen fer càrrecs de què suscitava una qüestió que podia dificultar l'aprobació de l'Estatut. De manera que el que varen fer els nostres amics a les Corts Constituents, que no havien intervingut ni en la confecció ni en la modificació ni en la negociació de l'Estatut, és prestar-hi l'única col·laboració que podien prestar-hi, la col·laboració patriòtica del silenci, que potser nosaltres en altres ocasions no havíem obtingut dels vostres amics com l'obtinguéreu vosaltres. Però no és raó el que nosaltres callessim perquè avui se'n pugui dir que nosaltres hi estàvem d'acord. Per consegüent, nosaltres restem en plena llibertat per a dir si realment l'Estatut de Catalunya té com a conseqüència necessària el que el traspàs de serveis hagi tingut lloc d'aquesta manera. No podeu al·legar com excusa el que nosaltres haguéssim col·laborat ni contribuït ni en aquest ni en altres articles dels quals haurem de parlar en altres ocasions, per exemple l'article 16, en el qual es conté una fórmula econòmica i financera tan desgraciada i tan dissortada, que jo temo que no podrà arribar mai a donar el suport necessari per a les finances de l'autonomia de Catalunya. Però jo crec que fins amb la redacció deficient de l'article de l'Estatut que fa referència al traspàs dels serveis de Notariat, i amb la redacció deficient que puguin tenir altres articles de l'Estatut de Catalunya i que podrien tenir com a excusa natural, el que s'havia assolit, el que s'havia pogut i no el que s'havia volgut, jo crec que la gestió de la Comissió de traspàs de serveis, certament no ha estat fins ara brillant, senyor Coromines.

En la qüestió del Notariat, per exemple, ¿què podia fer a la Comissió de traspàs de serveis, els representants de Catalunya, davant d'una oposició dels representants de l'Estat espanyol, a acceptar aquella interpretació ampla que jo crec de les conseqüències obligades de l'esperit en què s'havia informat la votació de l'Estatut de Catalunya? ¿Què podien fer? Doncs dues coses: una, mostrar la disconformitat, i en virtut d'allò disposat en l'article transitori de l'Estatut, anar al recurs al President de les Corts Constituents, perquè resolgués la divergència de criteri que existís. Una altra, no acceptar-lo, purament i simplement no acceptar-lo i no tenir el servei del Notariat, que per a tenir-lo en la forma que ha estat traspasat, era molt millor que no l'haguéssim acceptat.

El Sr. CONSELLER de Treball i Obres Públiques: Es una cosa lamentable que vosaltres vingueu a fer de fiscals. No teniu dret a fer-ho,

vosaltres que vàreu acceptar una Mancomunitat sense cap facultat! (*Rumors.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Perdoni el senyor Casals; ja sabem que sou vosaltres els que ho heu obtingut tot, però crec que ens haurà de deixar el dret, perquè sense aquest fóra qüestió de què ens en anéssim del Parlament, de criticar el que féu vosaltres, perquè si no ens deixeu el dret de criticar-ho, no sé per què ens haurà elegit el poble de Catalunya. I en l'exercici i en l'ús d'aquest dret de crítica, jo us dic que hauria estat molt millor que el senyor Coromines i que la Comissió de traspàs de serveis no haguessin acceptat el traspàs dels serveis de Notariat en la forma que se'ls hi oferia, perquè ara resulta que hi ha la nostra acceptació i la nostra signatura en un conjunt de disposicions de les quals havia protestat sempre iradament Catalunya. Ara, no ens queda ni tant sols el recurs de protestar, perquè nosaltres no hem acceptat, hem dit que estàvem conformes...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No s'ha acceptat.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Es l'aplicació d'un text.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No és aplicació. Aquesta aplicació tenia una interpretació diversa. Estem en el dilema: o hem de reconèixer que l'article 11 — em sembla que és l'11 — de l'Estatut regulava el traspàs de serveis de Notariat en forma que constituïa un engany per a Catalunya que va entendre que amb aquest article adquiria alguna cosa i recobrava alguna cosa...

El Sr. CONSELLER PRIMER: Es una cosa deficient.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Una cosa és que sigui deficient...

El Sr. CONSELLER PRIMER: Hi han punts deficients en l'Estatut; per exemple sempre hem parlat que amb el de l'ensenyament no hi estàvem d'acord.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però el que no s'havia dit mai és que en el punt dels serveis de Notariat fos la deficiència de tal naturalesa que representés el que nosaltres acceptàvem...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No ho acceptàvem.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: ...tot un estat de coses format per un conjunt de disposicions inclús de la Dictadura, contra les quals havia protestat constantment Catalunya...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: I segueix protestant!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Oh!, seguirà protestant, però quan protesti li diran que hi ha un Decret, amb tot un preàmbul, en el qual nosaltres acceptem tot aquest conjunt de disposicions i estat de dret.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Disposicions de la Dictadura, senyor Ventosa, vigents també en els Governos de després de la Dictadura.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Sí, però en els quals no hi havia hagut la votació d'un Estatut del qual jo m'ocupo ara, perquè jo no us faria càrrecs si no fos que hi ha un Estatut d'autonomia de Catalunya en el qual es digué que

tenim facultats en ordre a la designació de Notaris a Catalunya. Si això Catalunya hagués entès que significava que els títols anirien signats pel senyor Macià, en lloc d'anar signats pel President la República, hauria considerat que se li feia un engany...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: I hauria tingut raó; però no és veritat això...

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però jo us dic que en realitat és això...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No home, no!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: ...i que vosaltres haveu consagrat tot un estat de coses contra el qual havia protestat constantment Catalunya.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: I seguim protestant.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Hauria estat molt millor que, per a seguir protestant, no haguéssiu acceptat aquest traspàs de serveis.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Però l'Estatut és un tot.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No; hem començat per moltes coses, hem fet molts traspassos de serveis i jo us dic: fins avui, què heu fet? El traspàs de serveis d'aviació, del qual resulta que àdhuc aquelles coses que anaven abans a càrrec de l'Estat...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No és cert que s'hagi traspassat.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Doncs les línies aèries, o de navegació a Amèrica, o com vulgui el senyor Coromines.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, senyor, la facultat de fer un port. (*Rumors.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Bé, pagant-lo nosaltres.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Està clar!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo felicito el senyor Coromines...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No accepto la felicitació.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: ...perquè a mesura que vagi obtenint els traspassos de serveis ens quedarem arruinats a Catalunya.

I ve després l'altre traspàs de serveis. El de Sanitat. I el del senyor Dencàs, que és més franc que el senyor Coromines, diu: «Amb aquest traspàs de serveis de Sanitat, a mi no m'han donat absolutament res més que el traspàs d'una determinada burocràcia.»

El Sr. CONSELLER PRIMER: Dispensi, senyor Ventosa; ell parlava sempre en condicional, i va dir: «si fos així, no m'haurien donat res».

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Naturalment, i com que encara estem en condicional, jo puc parlar en present; quan sortim de la condicional, jo aleshores variaré el tema.

Però jo em refereixo a què amb el que hem obtingut fins avui, i, naturalment, la condicional és present, el que hem obtingut fins avui ens han traspassat una burocràcia de Sanitat, però sense traspassar-nos absolutament cap diner, i això és general, perquè jo li pregunto al senyor Conseller de Finances: Fa sis mesos que vàrem votar un Pressupost. Es que tenim alguna idea nosaltres, senyors Diputats, de què és el

que podem gastar pels serveis de Catalunya? ¿En teniu alguna idea vosaltres?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Tenim una idea sobre la forma com es valoraran els serveis traspassats.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Si de cas la manteniu fins ara tan secreta, que no en coneixem res.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret. Està clar; no s'ha publicat a la *Gaseta*.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Sí, sí; però miri, senyor Coromines, a nosaltres la V. S. ens diu: «No convé que per patriotisme en parlem, perquè podria entorpir l'èxit de les nostres gestions», i després ve el resultat d'aquestes gestions i és un resultat lamentable, senyor Coromines.

I ve després, l'Ordre públic, i amb l'Ordre públic, al qual feia referència dies enrera el meu company senyor Duran i Ventosa, resulta que fa no sé quants dies es va anar per obtenir el traspàs de serveis d'Ordre públic. Se'ns digué: «S'acabarà tot aquest estat anormal d'atracaments, de violències, de manca d'autoritat, quan s'hagi obtingut aquest traspàs.» Crec que hi havia quinze dies per a fer un Reglament.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Està fet el Reglament.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Deu haver passat un mes i mig sense que el Reglament s'hagi fet i sense que a hores d'ara sapiguem què passa amb aquest traspàs de serveis.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Està fet aquest Reglament.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: La veritat és, per això, que amb els serveis que s'han traspassat, que són dos, un al que feia referència el senyor Pi i Sunyer fa un moment, el del règim local, hem aconseguit les Comissions gestores. (*Rumors. Diversos senyors Diputats pronuncien paraules que no s'entenen clarament. El senyor President imposa ordre.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: No, senyor Ventosa. Jo feia referència al règim local, i quan discutíem les autoritzacions de l'Ajuntament de Barcelona, que aleshores les VV. SS. fins en sentències del Tribunal Suprem, ens limitaven l'autonomia de règim local; era en aquest sentit.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Ara, que jo, senyor Pi i Sunyer, amb tot i amb el règim local, i amb els Projectes de Llei del camp, que és l'única manifestació que ha tingut fins ara el traspasar les facultats de legislar en Dret civil, jo veig que el Govern de Catalunya ha tingut una audàcia molt més gran en determinats catalans, contribuents, propietaris, Ajuntaments, tenedors del Deute municipal, que no pas amb funcionaris i la burocràcia d'Espanya que ens han posat una barrera infranquejable quan hem volgut recabar el traspàs de serveis de Notariat. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Això ja és el que s'havia fet abans amb els funcionaris i la burocràcia espanyola!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I fa un quant temps, en tot el relatiu al traspàs de serveis, que l'honorable senyor President de la Generalitat féu un viatge a Madrid, amb pompa i amb ostentació...

El Sr. CONSELLER PRIMER: Cap pompa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: ...per a

obtenir, ja, que es posés termini a aquesta situació intolerable. Després d'aleshores, jo no he vist més manifestació del resultat d'aquell viatge, que el fet que es donés satisfacció al Partit d'Esquerra de Catalunya, donant-li un lloc al Govern actual. (*Rumors i protestes. Alguns senyors Diputats pronuncien paraules que no arriben clarament als taquígrafs.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: No, senyor Ventosa; no empetiteixi les qüestions, que la intenció amb què vàrem anar a Madrid era molt més alta que no pas aquesta que diu la V. S.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo no dic que les VV. SS. ho reclamessin, però jo dic que potser hauran cregut que amb això donaven una satisfacció que n'excusava d'altres. (*Protestes en la Majoria.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Això ho pot creure la V. S.! Però nosaltres, no.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però el que després, en quant a Obres Públiques, on tampoc veiem traspàs de cap mena, veiem que com a resultat de tot el que es va fer i d'aquell viatge i de totes aquelles gestions indicades, hi ha hagut — jo no voldria emprar una paraula forta — què sé jo... una moixiganga amb allò dels enllaços ferroviaris, en la qual hi ha hagut un Ministre que ha dit que per un Projecte que ha de costar, segons crec, 250 milions de pessetes, l'Estat contribuirà amb 5 o 6 milions de pessetes. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: No ha dit això; ha dit del Pressupost actual. És molt diferent.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Bé, bé; ja és quelcom. (*Continuen els rumors.*)

El Sr. PRESIDENT: Em permetrà, senyor Ventosa? Estem dintre del traspàs de serveis de Notariat, i potser no és parlamentari discutir ara les declaracions d'un Ministre de la República.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però és evident que dintre del traspàs general de serveis he de referir-me a tot el que sigui traspàs de serveis.

El Sr. PRESIDENT: Ja ha vist que la Presidència ha estat condescendent per a no interrompre'l, però potser serà millor que no discutim declaracions d'un Ministre de la República.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No tingui temença la Presidència, què no he de dir res que pugui implicar ni un greuge ni una desconsideració per a cap Ministre de la República.

El Sr. PRESIDENT: No; això ja m'ho penso.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Ell ha ofert 5 o 6 milions de pessetes per aquest any. Jo dic, ja és alguna cosa, si n'hem de gastar 250!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Aquest any també? (*Rumors. La Presidència imposa ordre.*)

El Sr. PRESIDENT: Segueixi en l'ús de la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Ara bé, això produeix com efecte que dona la sensació que els nostres organismes autònoms, el mateix Parlament de Catalunya moltes vegades en premsa — i no en premsa enemiga, en premsa més o menys afecta als mateixos Partits que estan aquí repre-

sentants — es parla de què el Parlament de Catalunya dona la sensació de girar en el buit, i és perquè per una banda no s'ha efectuat un traspàs de serveis que sigui efectiu, però per altra part en els mateixos serveis que han estat traspassats, l'actuació del Govern no s'ha distingit per unes iniciatives de renovació, d'organització d'organismes d'autonomia que responguessin a la importància del moment; està clar que és que dona la impressió que després de l'Estatut d'autonomia anem seguint un règim en el qual exercim dintre de la unitat de Catalunya, les mateixes funcions poc més o menys que abans li corresponien com a Diputació provincial o com la Mancomunitat de Catalunya.

El Sr. COMORERA: Els propietaris no pensen així!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Els propietaris faran i diran el que els sembli; jo parlo aquí en nom propi, joestic parlant amb el Govern respecte al traspàs de serveis perquè estimo que aquestes qüestions tenen una importància extraordinària.

En definitiva, tots crec que convindran i ningú discutirà en què l'Estatut d'autonomia de Catalunya si no ve completat amb un traspàs efectiu de serveis, no representa res. Què en farem aquí de tenir una gran pompa de Parlament, i un Consell Executiu, un honorable senyor President de la Generalitat, i un senyor Conseller Primer, si tots plegats no tenim facultats i si tots plegats no comptem amb cabals per exercitar les facultats que se'ns concedeixin? I aquesta és l'hora, senyors Diputats, en què després de molts mesos nosaltres no hem pogut encara escatir quins són o seran els recursos amb els quals comptaríem i sobre quina base podríem actuar. I us dic que un Parlament, una de les primeres coses que necessita és — perquè aquesta és la funció del Presupost — que se li digui amb quins recursos comptarà, perquè solament així es podrà judicar l'abast, l'encert de les mesures i disposicions que adopti el Govern per l'organització de tots els serveis. I nosaltres respecte amb això estem encara en una ignorància absoluta.

No dic això perquè pretengui que el senyor Comorines ens reveli avui secrets de negociacions futures que puguin perjudicar l'èxit de les gestions que practiqui, però creiem que nosaltres hem passat ja masses mesos callant, complint el que estimàvem nosaltres un deure patriòtic. Per això hem vingut callant respecte a la política que es segueix en quant al traspàs de serveis; però quan ja s'han produït algunes manifestacions d'aquest traspàs de serveis, quan per altra banda l'endarreriment amb què el traspàs de serveis s'efectua, la manera vertaderament irregular amb què aquest traspàs s'efectua, ens fa néixer a nosaltres inquietuds respecte a la sort del nostre règim autònom, i creiem que el silenci fóra contraproduent, i en conseqüència, nosaltres ens veiem obligats a exposar aquí el nostre criteri. I nosaltres creiem, nosaltres hem de dir que fóra molt pitjor que el no haver obtingut cap Estatut d'autonomia, el que l'Estatut d'autonomia no tingués el contingut necessari, perquè això provocaria en el nostre poble una decepció, una desmoralització,

un descoratjament, un refredament, dels mateixos ideals autonomistes catalanistes. I naturalment, nosaltres en aquest cas creiem que complim amb el nostre deure exposant aquest criteri nostre i formulant dintre de l'ordre d'aquestes consideracions parlamentàries les crítiques que nosaltres estimem oportunes i justes.

Aquesta és la nostra situació; la vostra és la de posar cura en què les esperances que va concebre Catalunya en ordre al seu Estatut d'autonomia no resultin defraudades.

Moltes vegades vosaltres heu invocat la vostra condició d'ésser majoria a Catalunya per a dir que us toca governar; però evidentment, la representació que us ha donat Catalunya de quaranta Diputats aproximadament en les Corts Constituents i una gran majoria, una enorme majoria, en el Parlament de Catalunya, i una majoria també en tots els organismes de la nostra terra, aquesta majoria us dona facultats, però us imposa també una gran responsabilitat, i és la de què vosaltres utilitzeu també aquesta força que us ha donat el poble de Catalunya per a aconseguir d'aquells textos que han estat votats per les Corts Constituents totes les conseqüències que el poble de Catalunya té dret a esperar. I jo us dic que amb els quaranta Diputats amb què compteu en les Corts Constituents i amb la força del vostre Partit, no és acceptable el fet de què el traspàs de serveis de Notariat s'hagi fet en aquesta forma i els altres traspàsos de serveis no hagin tingut una amplitud i eficàcia major. *(Molt bé! i aplaudiments en la Minoria de Lliga Catalana.)*

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sento molt, senyors Diputats, que amb l'excusa de fer la crítica de l'actuació del Govern es vingui a rebaixar el debat, es vingui a empetitir el debat, traient-ne conseqüències tan absurdes. Sí, traient conseqüències tan absurdes com les que ha estat traient aquesta tarda el senyor Ventosa i Calvell.

Arribar fins a l'extrem d'atribuir-nos a nosaltres una acceptació incondicional dels serveis que s'han traspassat, després de tot el que aquí s'ha dit, el que nosaltres hem pres allò que hem pogut obtenir i que no hem pres cap compromís per a no seguir batallant per a obtenir el demés, és treure conseqüències absurdes del debat aquest, sabent com hauria de saber el senyor Ventosa i Calvell que amb això ofèn els nostres sentiments patriòtics.

Tots tenen, tots tenim dret a fer la crítica; i els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana tenen indubtable dret a criticar l'actuació d'aquest Govern. El que això volgués negar, negaria el sistema parlamentari. Però tampoc ens podrà negar el senyor Ventosa i Calvell, que nosaltres, per la nostra banda, ens reservem el dret de discutir l'autoritat moral amb què aquesta crítica se'ns pot fer. Perquè està molt bé això de parlar-nos de la falta de braó i de la falta de força, i el parlar de què no obtenim allò que po-

dríem obtenir, i el parlar de què som valents aquí en contra dels propietaris de la terra, i som covards en contra dels funcionaris de l'Estat. Està bé que se'ns retregui, però, ja col·locades les coses en aquest terreny, jo li hauré de demanar comptes, indubtablement li podré demanar comptes al senyor Ventosa i Calvell, del seu braó i dels resultats del seu braó, resultats estèrils, absolutament estèrils per a la causa de Catalunya. I essent així, jo li nego autoritat moral al senyor Ventosa i Calvell per a venir-nos a discutir la nostra conducta. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: ¿I quan ha tingut la Lliga Catalana quaranta-cinc Diputats en el Congrés?

El Sr. CONSELLER de Treball i Obres Públiques: Quan la Solidaritat Catalana.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Ereu vosaltres els que destorbàveu!

El Sr. CONSELLER de Treball i Obres Públiques: Nosaltres destorbàvem! No digui això!

El Sr. BATTESTINI: No érem vius, encara!

El Sr. CONSELLER de Treball i Obres Públiques: Jo sí que ja vivia. I ells eren encara més vius. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo no em nego ni em negaré mai a contestar els arguments que se'm facin; però jo, que procuro tenir tota la corretja, no solament amb la paraula sinó amb els pensaments, que també poden ésser ofensius, jo que procuro tenir tota la corretja que exigeix la bona pràctica parlamentària en el discutir, jo tinc dret a lamentar-me quan en aquest lloc se'ns fa objecte d'una crítica, que no per les paraules que s'utilitzen, sinó per la intenció i conseqüències que se'n treuen, ve a ésser una crítica injuriosa. Jo respecto tots els arguments que se'ns donen i respecto i respectaré a les Minories el dret de crítica, tenint en compte que estan en una situació que farien traïció no solament als seus deures de Partit, sinó que també farien traïció al que esperen d'ells Catalunya, sinó exercissin aquesta crítica. I com que d'homes és errar i posar passió en les seves lluites d'ideologia, en les lluites polítiques, crec que nosaltres hem de respectar la passió que puguin posar els contraris en judicar els nostres actes. Però a cadascú el que sigui seu; sí, a cadascú el seu, i jo no acabo d'entendre l'eficàcia — i permeteu-me la pedanteria, perquè no he de donar lliçons a persones tan experimentades com la V. S., senyor Ventosa i Calvell i demés senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana —, però no comprenc l'eficàcia d'aquesta oposició que està sempre disposada a veure les coses en el punt de dalt. Jo creuria que és més eficaç la crítica quan va atemperada per un sentiment de justícia, pel reconeixement d'algun encert del contrari, quan es diu: en això heu encertat, però en això altre no heu encertat. Jo veig que això passa a tot arreu, naturalment que de vegades s'exagera, però veig que a tot arreu, algunes vegades, les oposicions fan justícia al que està en el banc del Govern. Però això de què no n'encertem cap, i que les nostres coses mereixen una crítica directa i formulada a vegades amb tons grandiloqüents i gairebé amb alarma i posat de verge amenaçada, de què tot es va a perdre, de què estem abocats a un conflicte greu, ah! no.

Això és el que jo volia dir estar al punt de dalt

i he de fer sobre d'això una petita comparació. He de fer la comparació d'aquesta crítica amb les tragèdies de Grau i Delgado, que no emocionen al públic perquè en aixecar-se el teló ja tots els personatges estan en la màxima excitació que han de tenir en el drama i, està clar, no hi ha contrast, tots estan amb el punyal aixecat o els altres a punt de tirar-se pel balcó, i acaba no havent-hi tragèdia, per la senzilla raó de què el públic no viu el contrast a través dels sentiments.

Per això dic que jo no entenc que sempre estigueu tan excitats i tan alarmats. No sembla sinó que estiguem al damunt d'un volcà i que ja solament quedi Catalunya per a quatre dies. Jo no crec que perilli la nostra autonomia per les coses modestes que nosaltres fem ací ni que n'hi hagi per a prendre'ns-ho tan tràgicament.

I anant a les coses que s'han dit i que tinc el deure de contestar, diré que el recurs aquest que s'estableix en la norma segona, no és una fórmula, no representa una fórmula de la qual n'haguem d'estar orgullosos. Jo mateix accepto aquesta censura, perquè a mi tampoc no em satisfà, però és que hi havia aquí un punt, una idea, una matèria que tenia el seu precedent i en altres casos no existia. En la discussió parlamentària es va suscitar ben aviat el tema de les oposicions i dels tornos i de si podrien venir a les Notaries de Catalunya els altres notaris d'Espanya, i això es féu per part de persones que representaven la nostra Minoria dintre de la Comissió, i s'hagué de reconèixer, per a passar endavant, que la fórmula que es deixava a l'Estatut implicava la unitat del Cos notarial d'Espanya. Jo, ¿quina culpa tinc si em trobo amb les coses assenyalades, i quina culpa tinc si aquesta unitat implicava una unitat de torn que realment no podia modificar? La unitat de torn fa que s'apliqui aquí el reglament i que sigui la Direcció General dels Registres la que assenyali els tornos, però observi el senyor Ventosa i Calvell que, si no en la seva totalitat, en gairebé la totalitat, les causes que determinen l'entrada en el torn són de caràcter automàtic i el que no ho serà és la nostra declaració, de manera que som nosaltres els que si haguéssim desitjat obrar de mala fe, que no hi obrarem, portaríem errors a aquest torn. Llavors, essent de caràcter automàtic, hàviem d'establir per una errada feta innocentment, o feta amb mala voluntat, que aquella errada es pogués esmenar, i com que és una cosa de caràcter material que bastarà esmentar la data i dir que el notari de tal lloc ha mort en tal data, com que és una cosa de caràcter material, no vàrem trobar altra fórmula sinó que ho fes el Conseller de Justícia.

Un Sr. DIPUTAT de la Minoria de Lliga Catalana: El Ministre de Justícia.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Que ho fes el Conseller de Justícia. Jo ho explico així i reconec que la fórmula podrà no ésser feliç, però era imposada pels precedents de la discussió en els quals s'havia reconegut per unes parts i altres que aquesta solució acceptada en l'Estatut conservava la unitat del Cos, i havient-hi unitat de Cos, hi havia d'ésser de torn, i en aquest cas la Direcció podia reunir els de tot Espanya, dels qui ni en sabem res. Jo no recordo cap crítica concreta del Notariat que hagi estat feta pel senyor Ventosa i Calvell i que no l'hagués fet l'altre dia el senyor Tries de Bes, i si m'hagués de

limitar a parlar de les coses del Notariat, poques coses més hauria d'afegir, però, sense entrar en el debat general de les coses de l'Estatut i de l'adaptació de serveis, jo hauré de fer constar que aquesta interpretació que dóna el senyor Ventosa i Calvell a la intervenció de la Minoria catalana en les coses de l'Estatut, em sembla que és injusta. Potser serà útil per a les necessitats actuals de la discussió, però jo no m'atreviria a deixar-la acceptada definitivament sense la temença de cometre una injustícia. En tots els moments de la discussió de l'Estatut, els senyors representants de la Minoria regionalista ens assistiren, estigueren a totes les reunions i parlaren dels articles més importants de l'Estatut, i les seves paraules sempre foren escoltades amb respecte, i fins en determinats casos varen tenir per a nosaltres una importància decisiva, però jo no desitjaria acceptar una posició definitiva com l'actitud de la Lliga Catalana en la discussió de l'Estatut i que suposa el senyor Ventosa i Calvell com a mers testimonis que a l'hora de donar el vot el donaven, però sense intervenir-hi.

No és que jo ara, aquí, vulgui fer intervenir en la responsabilitat de l'actuació a la Minoria de Lliga Catalana. Això seria per part nostra una covardia. Nosaltres representàvem allà una immensa majoria i representàvem tota la responsabilitat, però que se'ns digui que no hi eren presents i que en les hores de més forta angoixa, quan es tractava de prendre les determinacions més greus, no estava amb nosaltres la Minoria de la Lliga Catalana, crec que dir això seria cometre una injustícia.

I en quant a les possibilitats de l'Estatut per a la seva adaptació, jo trobo natural que el senyor Ventosa i Calvell es queixi, es planyi, i que es planyi el poble de què les coses no vagin més de pressa i de què encara no sapiguem on anem. Però, senyors, aquesta és una de les dificultats de l'obra del Govern. A tot arreu els Governos topen amb dificultats, i aquesta n'és una; de vegades les coses costen de trobar. Ara, que la impaciència sigui justa, no. Nosaltres hem passat dos-cents cinquanta anys sense llibertats i ara que les anem atrapant, que les anem organitzant de dia en dia, no és justa una impaciència exagerada perquè les coses triguin més de mig any a veure's clares i no hagi de prosseguir les discussions encara mig any més. Jo sentiria un remordiment de consciència si per a precipitar l'adaptació dels serveis hagués hagut de transigir i de claudicar només per a guanyar uns quants dies. Treballarem i lluitarem tot allò que sigui necessari i tot el temps que sigui indispensable i hi posarem en això el sacrifici de la nostra voluntat i de la nostra salut, si és menester posant-hi tota la capacitat de treball que hi hagi en nosaltres; però no hi podem posar res més, senyor Ventosa i Calvell, i si la nostra capacitat de treball és mínima i mereix una censura, nosaltres ens haurem de limitar a acceptar aquesta censura, perquè no hi podem fer més. Però el que les coses que hagin vingut fins ara hagi representat una minva enfront de l'Estatut, ah!, això és el que jo nego rotundament. De totes les coses que fins ara hem adaptat, de totes, s'ha de dir que si hi ha una interpretació de l'Estatut és la interpretació més ampla

que es podia donar en aquest moment de l'Estatut.

I no diré més; no diré res més, per les raons que ja he exposat altres dies. Però sí que em penso que no faig cap indelicadesa ni revelo secrets que d'una manera o altra ja indirectament han estat dites, en afirmar al senyor Ventosa i Calvell que la major part d'aquests dubtes que té respecte a les possibilitats de les nostres finances estan resolts amb acords presos. Està resolta a dintre de la Comissió Mixta la forma en què se'ns traspasarà la contribució territorial, està resolta a dintre de la mateixa Comissió Mixta la forma en què es valoraran aquests serveis, de manera, que nosaltres no haguem simplement de recollir les quantitats que en el Pressupost de l'Estat avui estan destinades al pagament d'aquests serveis, sinó perquè li sigui reconegut a Catalunya tot allò que ha de menester per la bona organització d'aquells serveis, tenint en compte no solament el Pressupost i les consignacions del Pressupost, sinó també — diu l'acord — «els coeficients de població, de riquesa i de territori». Però això són acords de la Comissió Mixta que, com ja he dit, em penso que no revelo ni descobreixo cap secret, perquè el Govern ja els sap i si no els sabés el Govern jo no m'atreviria a dir-ho, perquè aleshores em pensaria que cometia una acció indelicada; però com que aquets acords han estat comunicats al Govern i el Govern els té per a estudiar-los en els seus Consells de Ministres — perquè l'Estatut ho mana així —, jo, que ja sé que l'altra part els coneix, no crec que cometi cap indelicadesa en comunicar-ho aquí al Parlament. Jo m'expresso en aquesta forma, i, com observaran els senyors Diputats, en aquesta discussió i en totes en un moment d'aixecar-me a contestar, responc amb una energia que neix de totes aquelles coses que he hagut de sofrir quan se m'ha atacat a mi. Jo no tinc el costum de portar les discussions a aquest terreny; jo tinc el costum de contestar les coses que se'm pregunten, de raonar serenament sobre les coses que se'm critiquen, però jo he d'expressar la meua tristesa quan es treuen conclusions evidentment amb una falàcia de raonament que implica una mala intenció. El senyor Ventosa i Calvell fa signes negatius.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No, que somric.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Potser això, el parlar com ell parla, li semblarà a ell molt raonable, li semblarà a ell inofensiu, li semblarà a ell la forma més recta, més pròpia de la discussió, però permeti'm que jo expressi la meua manera de pensar. Jo no ho trobo així, i com que no ho trobo així, ho dic. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre

política municipal del Govern de la Generalitat.

3. Continuació de la interpellació sobre el traspàs dels serveis de Notariat.

4. Interpellació sobre el conflicte actual del ram de la construcció.

5. Votació definitiva de la Llei per a la so-

lució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

6. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre la concessió d'una pensió vitalícia anual a Sebastià Sunyer i Gavalda.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de nou i set minuts de la vetlla.)

PARLAMENT DE CATALUNYA

L L E I

relativa a la cooperació a l'homenatge a Francesc Layret

Article 1.º En homenatge a la memòria de Francesc Layret, la Generalitat de Catalunya contribuirà amb la quantitat de 25,000 pessetes, a la subscripció oberta pel Comitè Pro Monument i Institucions Francesc Layret.

Article 2.º Es autoritza el Consell Executiu per tal que, quan hagi de fer-se efectiva la quantitat votada, l'apliqui amb càrrec a la partida o partides més adients del Pressupost vigent.

Palau del Parlament, 22 de juny del 1933.

